

Työpajatoiminta 2019

Valtakunnallisen työpajatoiminnan
tiedonkeruun tulokset

Ruth Bamming
Merja Hilpinen

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Opetus- ja kulttuuritoimen vastuualue

Työpajatoiminta 2019 —
valtakunnallisen työpajatoiminnan tiedonkeruun tulokset

27.10.2020

Ruth Bamming
Merja Hilpinen

Aluehallintovirastojen julkaisuja 91/2020

ISSN-2343-3132

ISBN-978-952-5935-44-8

Vaasa

2020

KUVAILULEHTI

Aluehallintovirastojen julkaisuja 91/2020

Tekijät		Julkaisuaika 27.10.2020	
Ruth Bamming Merja Hilpinen		Toimeksiantajat(t) Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto	
		Toimielimen asettamispäivä	
Julkaisunnimi Työpajatoiminta 2019 – valtakunnallisen työpajatoiminnan tiedonkeruun tulokset			
<p>Tiivistelmä</p> <p>Aluehallintoviraston nuorisotoimen tehtävänä on nuorten työpajatoiminnan edistäminen ja laajentaminen, ohjauksen ja koulutuksen järjestäminen sekä työpajatoiminnan tilan seuraaminen Suomessa.</p> <p>Työpajatoiminta antaa nuorelle varhaista tukea yksilöllisesti ja yhteisöllisesti. Työpaja tarjoaa nuorelle mahdollisuuden mielekkääseen tekemiseen ja osaamisen lisäämiseen, räätälöityyn polkuun koulutukseen sekä sen loppuun suorittamiseen yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa. Nuoria autetaan myös työpaikan löytämisessä.</p> <p>Raportti perustuu kaikkiaan 229 eri organisaation tietoihin. Vastausten perusteella työpajatoimintaan osallistui vuonna 2019 yhteensä 25 971 valmentautujaa, joista 14 424 (55,5 %) oli alle 29-vuotiaita nuoria. Nuorten valmentautujien määrä oli melkein sama kuin edeltävänä vuonna (2018: 14 620). Työpajojen henkilöstön määrä oli toimintavuoden aikana yhteensä 1 875 henkilötyövuotta (htv). Henkilötyövuosien määrä oli vuonna 2018 1 897 htv. Valtionavustuksella turvataan työpajapalvelut lähipalveluna eri puolilla Suomea. Työpajatoimintaa järjestetään yli 460:ssa eri toimenpisteessä.</p>			
Asiasanat nuorten työpajatoiminta; nuoriso; nuorisotyö, nuorisopolitiikka			
ISSN (painettu)	ISBN (painettu)	ISSN (verkkojulkaisu)	ISBN (verkkojulkaisu)
-	-	2343-3132	978-952-5935-44-8
Kokonaissivumäärä 46		Kieli Suomi.	Hinta -
Julkaisija Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto		Paino	

INFORMATIONSSIDA

Regionförvaltningsverkens publikationer 91/2020

Sammanställd av		Utgivningsdatum	
Ruth Bamming Merja Hilpinen		27.10.2020	
		Uppdragsgivare	
		Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland	
		Datum för tillsättandet av organet	
Publikationens titel			
Verkstadsverksamheten 2019 —resultaten av datainsamlingen om den riksomfattande verkstadsverksamheten			
Referat			
<p>Regionförvaltningsverkets ungdomsväsende har till uppgift att främja och utvidga verkstadsverksamheten för unga, ordna handledning och utbildning samt följa upp verkstadsverksamhetens tillstånd i Finland.</p> <p>Verkstadsverksamheten ger unga ett tidigt individuellt och samhälleligt stöd. Verkstaden erbjuder unga möjlighet till meningsfullt arbete och ökat kunnande, skräddarsydd väg till utbildning samt slutförande av utbildningen i samarbete med utbildningsanordnaren. De unga får också hjälp med att hitta ett jobb.</p> <p>Rapporten baserar sig på uppgifter från sammanlagt 229 olika organisationer. Utifrån svaren deltog sammanlagt 25 971 personer i verkstadsverksamheten 2019, av vilka 14 424 (55,5 %) var unga under 29 år. Antalet unga var nästan detsamma som året innan (2018: 14 620). Antalet anställda vid verkstäderna uppgick under verksamhetsåret till sammanlagt 1 875 årsverken. Antalet årsverken 2018 var 1 897. Med statsunderstödet tryggas verkstadsstjänsterna som närservice på olika håll i Finland. Verkstadsverksamhet ordnas vid drygt 460 olika verksamhetsställen.</p>			
Ämnesord			
ungdomsverkstäder, ungdom, ungdomsarbete			
ISSN (tryckt)	ISBN (tryckt)	ISSN (webbpublikation)	ISBN (webbpublikation)
-	-	2343-3132	978-952-5935-44-8
Kokonaissivumäärä	Kieli	Hinta	
46	finska	-	
Julkaisija			Paino
Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland			-

Sisällysluettelo

1	Johdanto	6
2	Työpajatoiminta vuonna 2019	10
3	Työpajojen valmentautujat	12
3.1	Työpajojen valmentautujat iän mukaan vuosina 2008–2019	12
3.2	Valmentautujat sukupuolen mukaan	14
3.3	Valmentautujat koulutustaustan mukaan jaoteltuina	14
3.4	Valmentautujat äidinkielen mukaan jaoteltuina	15
3.5	Valmentautujat valmennusjaksojen keskimääräisen keston mukaan	16
3.6	Nuoret valmentautujat ohjaavan tahon mukaan	16
3.7	Valmentautujat ohjaavan tahon toimenpiteiden mukaan	17
3.8	Valmentautujien sijoittuminen työpajajakson jälkeen	19
4	Työpajojen henkilöstö	20
4.1	Työpajojen henkilöstön tehtävät	20
4.2	Työpajojen henkilöstön työsuhteet	21
4.3	Työpajojen henkilöstön koulutustaustat	22
4.4	Työpajojen henkilöstön täydennyskoulutukset	23
	Työpajojen hallinto ja organisoituminen	26
4.5	Työpajojen organisaatiomuoto	26
4.6	Työpajojen valmennusyksiköt	27
4.7	Työpajojen toimintamenetelmät ja palvelut	28
4.8	Työpajojen yhteistyö ja sen toimivuus	30
4.9	Opinnollistaminen	34
4.10	Valmentautujien vaikuttamismahdollisuudet valmennukseen	36
4.11	Kaikki halukkaat eivät pääse työpajalle	39
4.12	Työpajojen asiakaspalautejärjestelmät	39
4.13	Työpajatoiminnan asiakastieto- / tilastointijärjestelmät	40
4.14	Työpajatoiminnan rahoitus	41

Kuvaluettelo

Kuva 1: Myönnetyt valtionavustukset vuosina 2008 - 2020	6
Kuva 2: Valtionavustuksella tuettu työpajatoiminta Manner-Suomessa vuonna 2020	8
Kuva 3: Työpajan onnistumiset	9
Kuva 4: Valtionavustuksella tuettuja työpajojen toimipisteitä vuonna 2019	11
Kuva 5: Työpajojen valmentautajat vuosina 2008–2019	12
Kuva 6: Nuorten valmentautujien osuus sukupuolen mukaan vuonna 2019	14
Kuva 7: Alle 29-vuotiaiden valmentautujien ylin suoritettu tutkinto vuosina 2009–2019	15
Kuva 8: Vuonna 2019 työpajalla olleiden valmentautujien äidinkieli*	15
Kuva 9 Työpajojen valmennusjaksojen keskimääräiset kestot kuukausina vuonna 2019	16
Kuva 10: Nuorten valmentautujien ohjautuminen työpajatoimintaan ohjaavan tahon mukaan vuonna 2019	17
Kuva 11: Nuorten valmentautujien ohjautuminen työpajatoimintaan ohjaavan tahon mukaan vuosina 2014–2019	17
Kuva 12: Nuorten valmentautujien sijoittumiset työpajajakson jälkeen vuonna 2018	19
Kuva 13: Valmentautujien sijoittumiset työpajajakson jälkeen vuosina 2019*	19
Kuva 14: Työpajojen henkilöstön tehtävät vuosina 2014–2019*	20
Kuva 15: Työpajojen henkilöstön tehtävät sukupuolen mukaan vuonna 2019*	21
Kuva 16: Työpajojen henkilöstö työsuhteen luonteen mukaan vuonna 2019	22
Kuva 17: Henkilöstön määrä vuosina 2008–2019 henkilötyövuosina (htv)	22
Kuva 18: Työpajan henkilöstön osallistuminen täydennyskoulutukseen vuosina 2018-2019*	24
Kuva 19: Työpajojen henkilöstön koulutustarpeet vuonna 2019	25
Kuva 20: Työpajojen nuorten valmentautujien määrä organisaatiossa keskimäärin vuonna 2019	27
Kuva 21: Työpajojen valmennusyksiköt vuonna 2019*	28
Kuva 22: Työpajojen yhteistyön sujuvuus vuonna 2019*	30
Kuva 23: Työpajan yhteistyö peruskoulun kanssa vuonna 2019*	31
Kuva 24: Työpajan yhteistyö ammatillisten oppilaitosten kanssa vuonna 2019*	32
Kuva 25: Työpajojen yhteistyön kehittämistarpeita*	32
Kuva 26: Oppimisympäristöjen tunnistaminen työpajoilla vuonna 2019	34
Kuva 27: Annetaanko valmentautujille osaamistodistus vuonna 2019?	35
Kuva 28: Osaamistodistuksen malli vuonna 2019*	35
Kuva 29: NUORET valmentautajat voivat vaikuttaa ...	36

Kuva 30: Miten nuorten työpajatoimintanne edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia?*	37
Kuva 31 Miten nuorten työpajatoimintanne edistää nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa? *	38
Kuva 32: Esteet pajalle pääsyyn	39
Kuva 33: Työpajojen asiakaspalautejärjestelmiä	40

Taulukkoluetelo

Taulukko 1: Yhteenveto työpajatoiminnasta vuonna 2019	10
Taulukko 2: Kaikki työpajojen valmentautujat AVI-alueittain ja maakunnittain vuosina 2007–2019	13
Taulukko 3: Alle 29-vuotiaat työpajojen valmentautujat AVI-alueittain ja maakunnittain vuosina 2007–2019	13
Taulukko 4: Valmentautujien määrä sukupuolen ja ikäryhmän mukaan vuonna 2018	14
Taulukko 5: Valmentautujat lähettävän tahon toimenpiteiden mukaan vuonna 2019*	18
Taulukko 6: Työpajojen henkilöstön koulutustausta vuonna 2019	23
Taulukko 7: Työpajojen organisaatiomuodot vuosina 2012–2019	26
Taulukko 8: Työpajojen organisaatiomuodot vuonna 2019	26
Taulukko 9 Työpajojen toimintamenetelmät ja palvelut vuosina 2014–2019*	29
Taulukko 10: Onko työpajallanne käytössä jokin asiakashallinta-/tilastointijärjestelmä?	40
Taulukko 11: Työpajatoiminnan rahoitus vuosina 2018–2019:	41

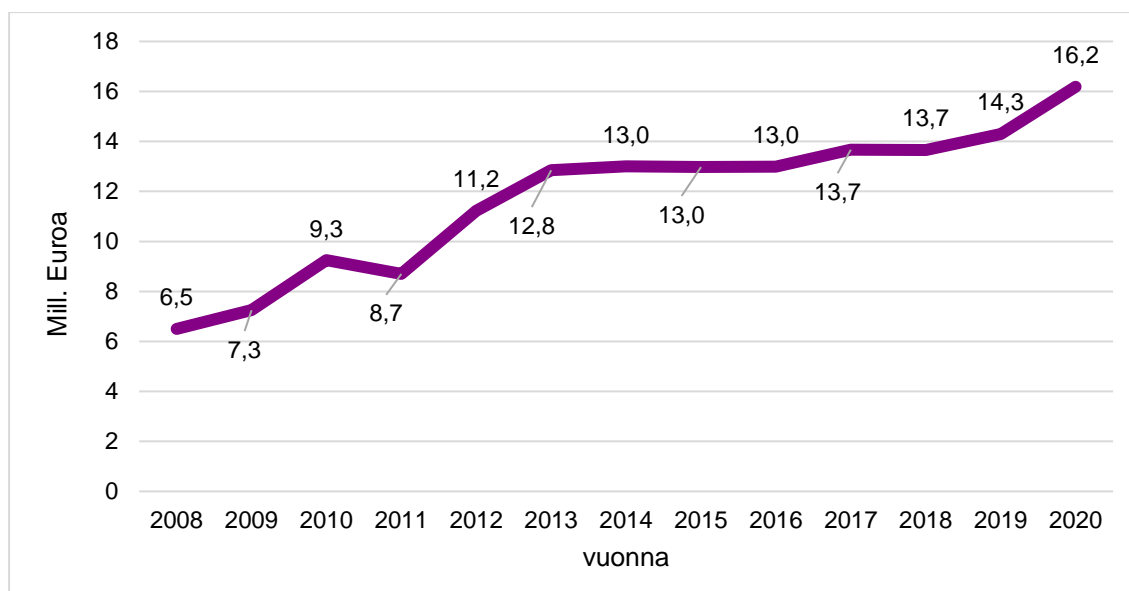
1 Johdanto¹

Työpaja on yhteisö, jossa työnteon, tekemällä oppimisen ja siihen liittyvän valmennuksen avulla pyritään parantamaan yksilön arjenhallintataitoja sekä kykyä ja valmiuksia hakeutua koulutukseen tai työhön. Työpajojen menetelmiksi ovat vakiintuneet työ- ja yksilövalmennus. Työvalmennuksen avulla kehitetään valmentautujan työkykyä ja työelämässä tarvittavaa osaamista ja yleisiä työelämätaitoja, kun taas yksilövalmennuksella tuetaan toimintakyvyn ja arjenhallinnan kehittymistä. Nuorten työpajoista säädetään nuorisolaissa (Nuorisolaki 1285/2016, 4. luku).

Työpajatoiminta asemoituu julkisen sektorin palvelukokonaisuudessa sosiaalialan palvelujen ja muun nuorisotyön sekä avointen koulutus- ja työmarkkinoiden välimaastoon. Työpajatoiminnan rahoitus on monikanavaista ja se koostuu muun muassa valtionavustuksesta (OKM, AVI:n nuorisotoimi), toiminnan ylläpitäjän rahoitusosuudesta, hankerahoituksesta, valmennuspalveluiden tuloista (ostajina muun muassa KELA, TE-palvelut, sosiaalitoimi, oppilaitokset) sekä mahdollisista työtoiminnan tuotoista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tukenut nuorten työpajatoimintaa. Aluehallintovirastot myöntävät valtionavustuksia nuorten työpajatoiminnan toteuttamiseen. Vuonna 2020 aluehallintovirastot myönsivät noin 16,2 miljoonaa euroa. Lisäksi aluehallintovirastot myönsivät vuonna 2020 1,18 milj. euroa erityisavustuksia koronan aiheuttamaan erikoistilanteeseen liittyen (Kuva 1).

Kuva 1: Myönnettyt valtionavustukset vuosina 2008 - 2020

Lähde: Aluehallintovirastot (oma kooste)

Tämä raportti on yhteenveto opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallisesta tiedonkeruusta vuodelta 2019. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on toteuttanut tiedonkeruun yhteistyössä muiden aluehallintovirastojen kanssa.

¹ Kiitän Kaija Blomia raportin sisällön kommentoinnista ja kielen tarkistamisesta.

Kaikilla opetus- ja kulttuuriministeriön avustusta saavilla organisaatioilla on velvollisuus vastata kyselyyn. Lisäksi Suomessa toimii työpajoja, jotka eivät saa tai hae tätä avustusta, koska ne palvelevat vain aikuisia tai saavat rahoituksensa muista lähteistä. Näiden työpajojen osallistuminen tiedonkeruuseen oli vapaaehtoista, ja vain muutamat niistä osallistuivat. Kysely kattaa miltei kaikki nuorten työpajoille tarkoitettua valtionavustusta saavat työpajat ja osan aikuisten pajoista. Tiedonkeruun prosessi on osittain automatisoitu viime vuosina. Vastajaan ei enää tarvitse kirjoittaa kyselyyn valmentautujien ja työntekijöiden tietoja. Kyselyn kautta kerätty aineisto sisältää sekä määrällistä että laadullista tietoa työpajatoiminnan organisoitumisesta, työpajojen toiminnan sisällöistä sekä kehittämisuunnista. Vastajat kertovat myös haasteista, onnistumisista ja kehittämistarpeista. Vuoden 2019 tiedonkeruun tulokset julkaistaan nuorisotilastot.fi-verkkosivustolla.

Kyselystä saatuja tietoja hyödynnetään aluehallintovirastoissa nuorten työpajatoiminnan avustuksia myönnettäessä. Lisäksi tietoja voivat hyödyntää nuorisoalan osaamiskeskukset. Maaliskuussa 2020 aloitti toimintansa kohdennetun nuorisotyön osaamiskeskus, jossa päävastuullisena vetäjä toimii Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry.

Aineisto kerättiin tammi-helmikuussa 2020, eli juuri ennen kuin koronaan liittyvät muutokset ja rajoitukset tulivat voimaan.

Inton keväällä 2020 toteuttaman kyselyn mukaan koronaepidemia on lisännyt työpajojen valmentautujien huolenaiheita ja aiheuttanut esimerkiksi ahdistusta, yksinäisyyttä ja taloudellisia ongelmia sekä huolta terveydestä. Ne valmentautajat, jotka pystyivät poikkeusolojen aikana jatkamaan työpajatoimintaa, olivat valtaosin tyytyväisiä etävalmennukseen ja muuhun poikkeusoloissa järjestettyyn toimintaan. Tilanne edellytti työpajoilta etäyhteyksien ja digitaalisten sovellusten haltuunottoa sekä uudenlaisten käytäntöjen kehittämistä. Kyselyn perusteella työpajatoiminta vastasi hyvin valmentautujien tuen tarpeisiin myös poikkeusaikana.²

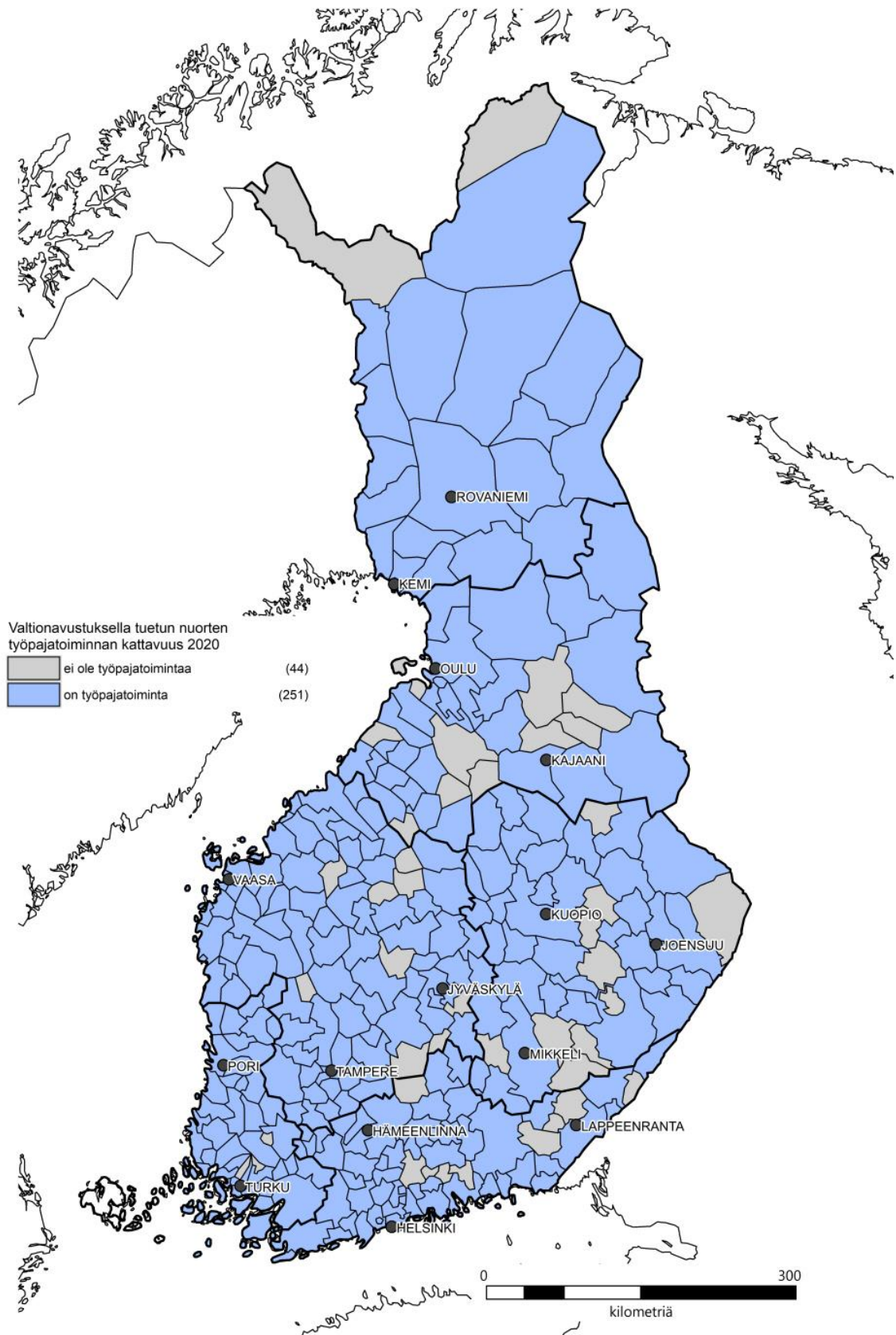
Kuva 3 on koottu vastaajien kokemia onnistumisia työpajatoiminnassa. Toiminnan tuloksellisuus ja nuorten tyytyväisyys toimintaan on ollut nähtävissä muun muassa kerätyssä palautteessa sekä nuorten eteenpäin menemisessä ja elämänlaadun parantumisessa.

---

² Kinnunen, Riitta (2020): Etsivän nuorisotyön nuorille ja työpajojen valmentautujille suunnatun korona-ajan kyselyn tuloksia. Katsaus tuloksiin 14.5.2020. Valtakunnallinen työpajayhdistys. Julkaisematon raportti.

Viitattu 7.10.2020 <https://www.tpy.fi/uutiset/etsivasta-nuorisotyosta-ja-tyopajalta-saatu-tuki-koetaan-tarkeaksi-poikkeusoloissa/>

Kuva 2: Valtionavustuksella tuettu työpajatoiminta Manner-Suomessa vuonna 2020

Lähde: Aluehallintovirastot (oma kooste)

Kuva 3: Työpajan onnistumiset

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

2 Työpajatoiminta vuonna 2019

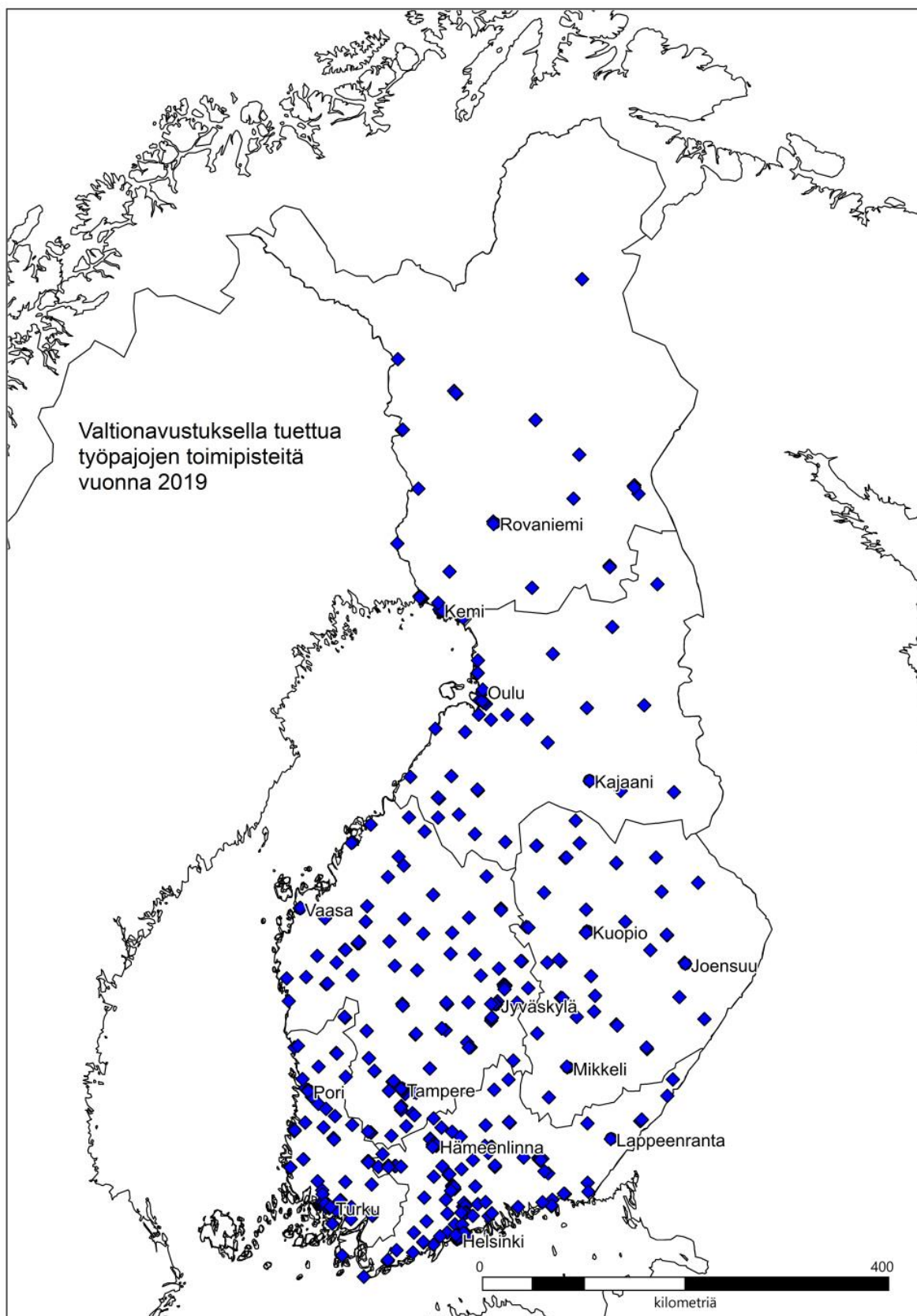
Raportti perustuu kaikkiaan 229 eri organisaation tietoihin. Vastausten perusteella työpajatoimintaan osallistui vuonna 2019 yhteensä 25 971 valmentautujaa, joista 14 424 (55,5 %) oli alle 29-vuotiaita nuoria. Nuorten valmentautujien määrä oli melkein sama kuin edeltävänä vuonna (2018: 14 620). Työpajojen henkilöstön määrä oli toimintavuoden aikana yhteensä 1 875 henkilötyövuotta (htv). Henkilötyövuosien määrä oli vuonna 2018 1 897 htv (Taulukko 1). Valtionavustuksella turvataan työpajapalvelut lähipalveluna eri puolilla Suomea. Työpajatoimintaa järjestetään yli 460:ssä eri toimenpisteessä (Kuva 4).

Taulukko 1: Yhteenvedo työpajatoiminnasta vuonna 2019

AVI / maakunta	Työpajat	Valmentautajat		Henkilökunta (htv)
		Nuoret (< 29)	Kaikki valmentautajat	
määrä				
Etelä-Suomi	57	4 605	7 081	511
Etelä-Karjala	3	374	915	30
Kanta-Häme	11	365	897	84
Kymenlaakso	4	655	1 037	90
Päijät-Häme	10	667	710	68
Uusimaa	29	2 544	3 522	239
Itä-Suomi	25	1 449	2 491	175
Etelä-Savo	8	320	394	34
Pohjois-Karjala	5	271	298	32
Pohjois-Savo	12	858	1 799	110
Lappi	19	766	1 852	178
Lappi	19	766	1 852	178
Lounais-Suomi	36	1 980	3 610	260
Satakunta	15	807	1 603	109
Varsinais-Suomi	21	1 173	2 007	151
Länsi- ja Sisä-Suomi	65	4 033	8 669	579
Etelä-Pohjanmaa	9	360	925	60
Keski-Pohjanmaa	2	348	808	59
Keski-Suomi	21	1 127	2 112	169
Pirkanmaa	26	1 708	4 211	256
Pohjanmaa	7	490	613	36
Pohjois-Suomi	27	1 591	2 268	171
Kainuu	6	214	361	33
Pohjois-Pohjanmaa	21	1 377	1 907	138
Kaikki yhteensä	229	14 424	25 971	1 875

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Kuva 4: Valtionavustuksella tuettuja työpajojen toimipisteitä vuonna 2019

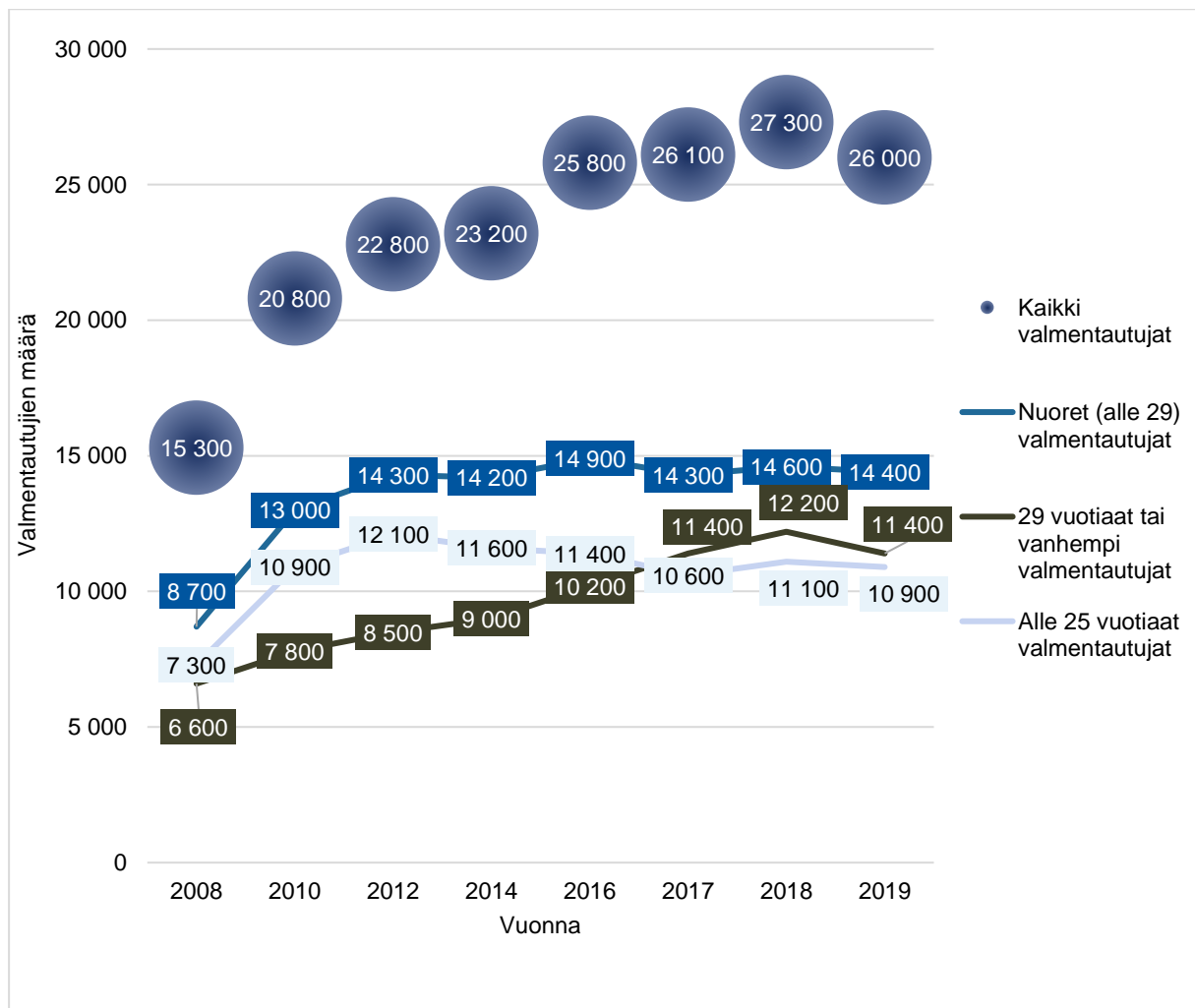
Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

3 Työpajojen valmentautajat

3.1 Työpajojen valmentautajat iän mukaan vuosina 2008–2019

Vuonna 2019 työpajoille sijoittuneiden valmentautujien kokonaismäärä laski hieman. Valmentautujia oli yhteensä noin 26 000, kun vuotta aikaisemmin heitä oli 27 300. Yli 28-vuotiaiden valmentautujien määrä työpajoilla oli kasvanut vuoteen 2018, mutta vuonna 2019 heitä oli yhteensä taas 11 400 valmentautujaa, sama määrä, kun vuonna 2017. Alle 29-vuotiaiden valmentautujien määrä on ollut vuodesta 2012 alkaen vakaa - vuonna 2019 oli noin 14 400 valmentautujaa. Alle 25-vuotiaita nuoria valmentautujia oli vuonna 2019 yhteensä 10 900 (Kuva 5).

Kuva 5: Työpajojen valmentautajat vuosina 2008–2019

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Taulukko 2: Kaikki työpajojen valmentautujat AVI-alueittain ja maakunnittain vuosina 2007–2019

AVI/ Maakunta	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	valmentautujien määrä												
Etelä-Suomi	3 170	3 649	4 057	5 000	6 065	5 766	6 122	6 669	7 937	8 133	7 769	7 732	7 081
Etelä-Karjala	260	228	424	601	865	755	864	973	1 154	953	602	613	915
Kanta-Häme	161	208	277	428	450	417	425	503	799	860	875	925	897
Kymenlaakso	816	801	822	954	1 146	1 331	1 276	1 246	1 336	1 489	1 279	1 091	1 037
Päijät-Häme	430	483	514	492	846	542	846	841	850	862	936	905	710
Uusimaa	1 503	1 929	2 020	2 525	2 758	2 721	2 711	3 106	3 798	3 969	4 077	4 198	3 522
Itä-Suomi	1 211	1 045	1 953	2 208	2 196	2 295	2 526	2 617	2 560	2 722	2 292	2 415	2 491
Etelä-Savo	393	321	446	502	415	573	563	485	572	759	321	340	394
Pohjois-Karjala	203	306	355	412	403	444	412	386	325	346	362	336	298
Pohjois-Savo	615	418	1 152	1 294	1 378	1 278	1 551	1 746	1 663	1 617	1 609	1 739	1 799
Lappi	1 312	2 327	2 225	1 766	1 754	2 315	1 950	1 432	1 900	2 072	2 410	2 422	1 852
Lappi	1 312	2 327	2 225	1 766	1 754	2 315	1 950	1 432	1 900	2 072	2 410	2 422	1 852
Lounais-Suomi	1 217	1 682	2 016	2 465	2 358	2 624	2 879	3 196	3 064	3 458	3 672	4 047	3 610
Satakunta	406	526	586	735	718	908	1 054	1 178	1 251	1 238	1 380	1 697	1 603
Varsinais-Suomi	811	1 156	1 430	1 730	1 640	1 716	1 825	2 018	1 813	2 220	2 292	2 350	2 007
Länsi-Sisä-Suomi	4 852	5 460	6 763	7 857	7 644	8 107	7 785	7 557	8 139	7 521	8 122	8 731	8 669
Etelä-Pohjanmaa	369	430	539	639	746	471	531	622	741	836	1 138	1 022	925
Keski-Pohjanmaa	346	330	572	666	657	939	693	883	939	922	971	898	808
Keski-Suomi	935	1 077	1 253	1 390	1 562	1 902	1 905	1 462	1 600	1 813	1 887	2 051	2 112
Pirkanmaa	2 303	2 811	3 467	4 042	3 667	3 698	3 682	3 687	3 733	3 293	3 614	4 215	4 211
Pohjanmaa	899	812	932	1 120	1 012	1 097	974	903	1 126	657	512	545	613
Pohjois-Suomi	1 067	1 174	1 294	1 476	1 442	1 684	1 635	1 700	1 849	1 864	1 846	1 928	2 268
Kainuu	369	353	364	441	323	343	316	283	320	307	315	341	361
Pohjois-Pohjanmaa	698	821	930	1 035	1 119	1 341	1 319	1 417	1 529	1 557	1 531	1 587	1 907
Kaikki yhteensä	12 829	15 337	18 308	20 772	21 459	22 791	22 897	23 171	25 449	25 770	26 111	27 275	25 971

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Taulukko 3: Alle 29-vuotiaat työpajojen valmentautujat AVI-alueittain ja maakunnittain vuosina 2007–2019

AVI/ Maakunta	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
	nuorten valmentautujien määrä												
Etelä-Suomi	2 511	2 666	3 215	3 883	3 987	4 380	4 652	4 788	5 152	5 144	4 848	4 777	4 605
Etelä-Karjala	183	177	267	329	355	336	455	535	583	442	301	315	374
Kanta-Häme	121	128	166	296	285	240	228	262	361	337	346	365	365
Kymenlaakso	354	365	392	502	528	750	756	684	697	771	659	712	655
Päijät-Häme	409	437	468	460	488	480	768	747	756	834	748	659	667
Uusimaa	1 444	1 559	1 922	2 296	2 331	2 574	2 445	2 560	2 755	2 760	2 794	2 726	2 544
Itä-Suomi	895	693	1 268	1 478	1 477	1 577	1 596	1 595	1 524	1 604	1 317	1 391	1 449
Etelä-Savo	288	187	293	279	233	334	320	294	323	442	218	277	320
Pohjois-Karjala	203	297	343	408	390	415	407	369	303	327	332	309	271
Pohjois-Savo	404	209	632	791	854	828	869	932	898	835	767	805	858
Lappi	380	688	959	724	800	872	931	696	933	913	870	892	766
Lappi	380	688	959	724	800	872	931	696	933	913	870	892	766
Lounais-Suomi	946	1 101	1 215	1 543	1 424	1 585	1 842	1 826	1 770	1 875	1 924	2 107	1 980
Satakunta	331	370	417	546	455	555	722	768	793	714	810	878	807
Varsinais-Suomi	615	731	798	997	969	1 030	1 120	1 058	977	1 161	1 114	1 229	1 173
Länsi-Sisä-Suomi	2 785	2 799	3 638	4 264	4 159	4 506	4 462	4 001	3 974	3 943	3 943	4 043	4 033
Etelä-Pohjanmaa	315	340	431	451	481	354	369	435	479	500	470	411	360
Keski-Pohjanmaa	140	152	277	370	340	563	441	478	502	442	384	386	348
Keski-Suomi	454	496	657	625	794	930	919	786	875	934	941	1 083	1 127
Pirkanmaa	1 447	1 432	1 772	2 262	2 001	2 050	2 166	1 789	1 579	1 595	1 771	1 734	1 708
Pohjanmaa	429	379	501	556	543	609	567	513	539	472	377	429	490
Pohjois-Suomi	688	791	1 009	1 124	1 146	1 335	1 237	1 294	1 380	1 388	1 354	1 410	1 591
Kainuu	157	130	162	223	177	180	182	161	187	184	180	197	214
Pohjois-Pohjanmaa	531	661	847	901	969	1 155	1 055	1 133	1 193	1 204	1 174	1 213	1 377
Kaikki yhteensä	8 205	8 738	11 304	13 016	12 993	14 255	14 720	14 200	14 733	14 867	14 256	14 620	14 424

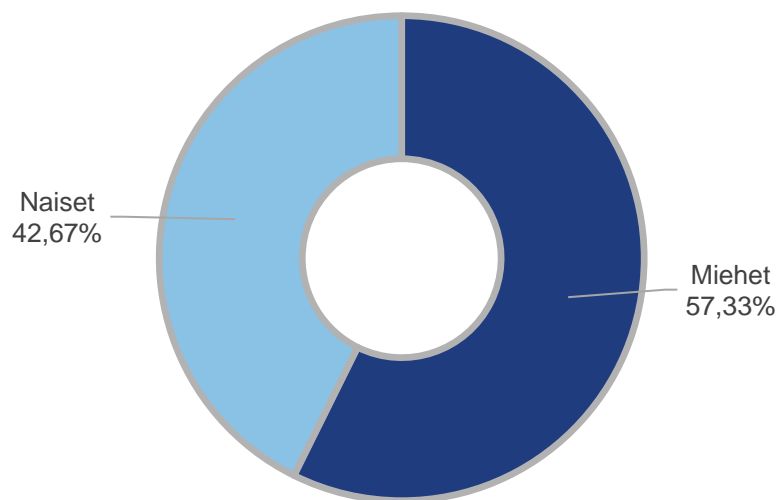
Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

3.2 Valmentautajat sukupuolen mukaan

Nuoria miehiä on työpajoilla hieman enemmän kuin naisia (Kuva 6, Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Taulukko 4). Sukupuolijakauma on viime vuosina tasaantunut. Vuonna 2015 oli reilu 60 prosenttia nuorista valmentautujista miehiä. Eroa nuorten mies- ja naisvalmentautujien jakaumien välillä saattaa selittää se, että miesten työttömyys on ollut korkeammalla tasolla kuin naisten. Lisäksi naisten koulutustaso on korkeampi kuin miesten.

Kuva 6: Nuorten valmentautujien osuus sukupuolen mukaan vuonna 2019

n= 14 424

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Taulukko 4: Valmentautujien määrä sukupuolen ja ikäryhmän mukaan vuonna 2019

Ikäryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä määrä
	määrä	osuus %	määrä	osuus %	
Nuoret yhteensä	8 194	(56,8)	6 230	(43,2)	14 424
Alle 17 vuotta	534	(55,7)	424	(44,3)	958
17-20 vuotta	2 615	(53,8)	2 244	(46,2)	4 859
21-24 vuotta	2 964	(58,1)	2 137	(41,9)	5 101
25-28 vuotta	2 081	(59,4)	1 425	(40,6)	3 506
29-49 vuotta	3 910	(58,5)	2 772	(41,5)	6 682
Yli 50 vuotta	2 706	(57,0)	2 039	(43,0)	4 745
Ei tietoa	78	(65,0)	42	(35,0)	120
Yhteensä	14 888	(57,3)	11 083	(42,7)	25 971

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

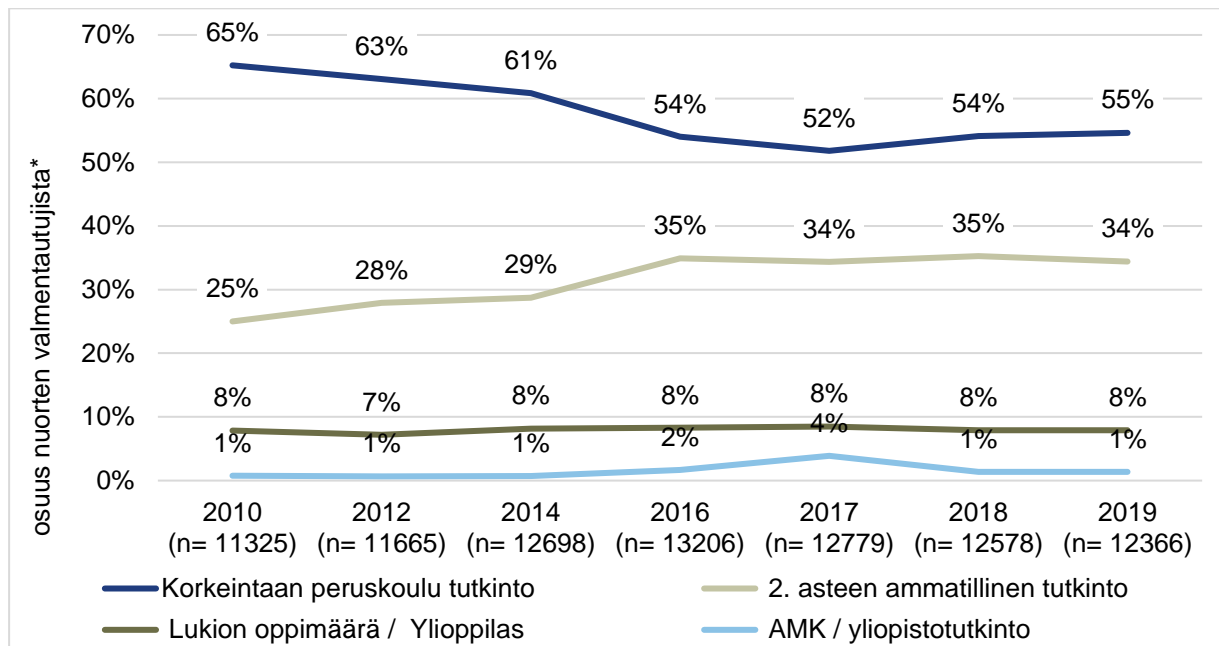
3.3 Valmentautajat koulutustaustan mukaan jaoteltuina

Suurin osa työpajojen nuorista valmentautujista on ollut vuodesta 2009 alkaen pelkän peruskoulututkinnon varassa. Kyselyssä kysyttiin valmentajien ylintä suoritettua tutkintoa. Korkeintaan peruskoulututkinto oli vuonna 2019 yli puolella

alle 29-vuotiaista nuorista. Tämä johtuu muun muassa siitä, että nuoret valmentautajat ovat keskeyttäneet ammatillisen koulutuksensa. Kasvava ryhmä valmentautujista on suorittanut 2. asteen ammatillisen tutkinnon. Tämä koulutustausta oli noin kolmasosalla alle 29-vuotiaista valmentautujista (Kuva 7).

Kuva 7: Alle 29-vuotiaiden valmentautujien ylin suoritettu tutkinto vuosina 2010–2019

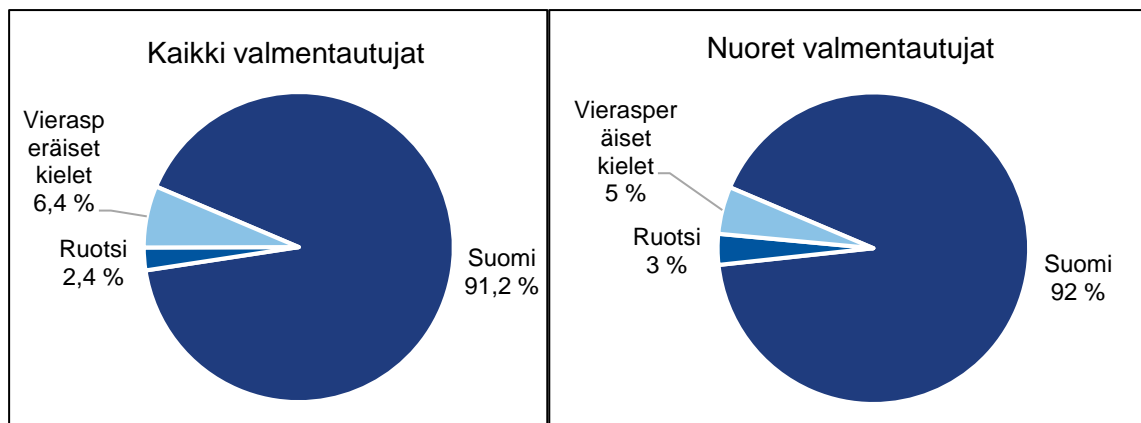
*Ilman "Ei rekisteröityä tietoa".

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

3.4 Valmentautajat äidinkielen mukaan jaoteltuina

Noin kuudella prosentilla (1 627) valmentautujista oli äidinkielenään muu kuin suomi, ruotsi tai saame. Suurimmat vieraskielisten valmentautujien ryhmät olivat venäjän- ja arabiankieliset. Muita suuria ryhmiä olivat somalin-, viron-, thai- ja kurdinkieliset (Kuva 8).

Kuva 8: Vuonna 2019 työpajalla olleiden valmentautujien äidinkieli*

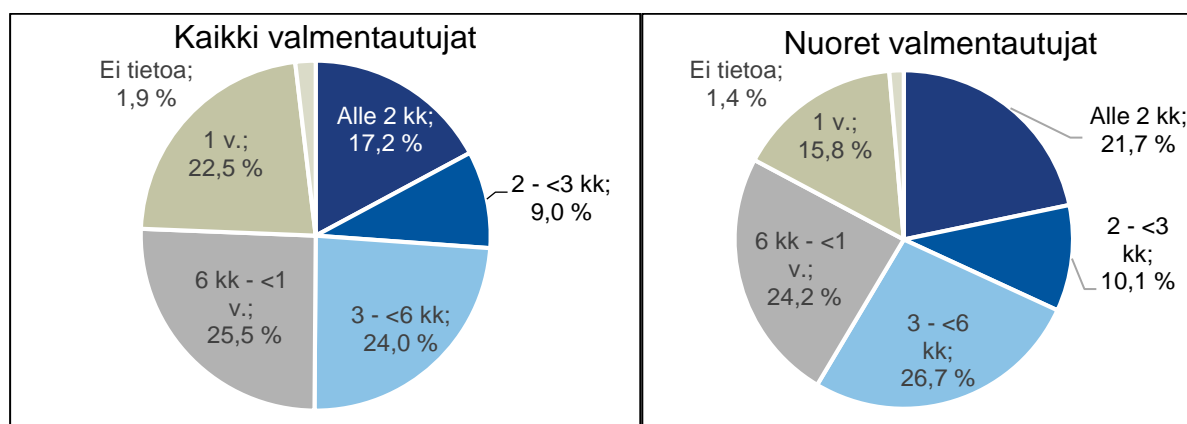
* Ilman "Ei rekisteröityä tietoa".

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

3.5 Valmentautajat valmennusjaksojen keskimääräisen keston mukaan

Kuvassa on valmentautujien valmennusjaksojen keskimääräinen kesto kuukausina vuonna 2019 (Kuva 9). Noin puolet työpajojen valmennusjaksoista kestivät yhdestä kuukaudesta puoleen vuoteen. Valmennusjakson kesto on tässä raportissa hieman lyhyempi kuin todellisuudessa, koska usein jakso järjestetään kalenterivuoden rajan yli. Kyselytietojen perusteella keskimäärin työpajajakso pituus on vähän yli 6 kuukautta (nuoret 5 kk). Usein valmentautajat eivät käy työpajassa viikon jokaisena päivänä, mutta käyntikertoja ei tilastoida valtakunnallisesti.

Kuva 9 Työpajojen valmennusjaksojen keskimääräiset kestot kuukausina vuonna 2019

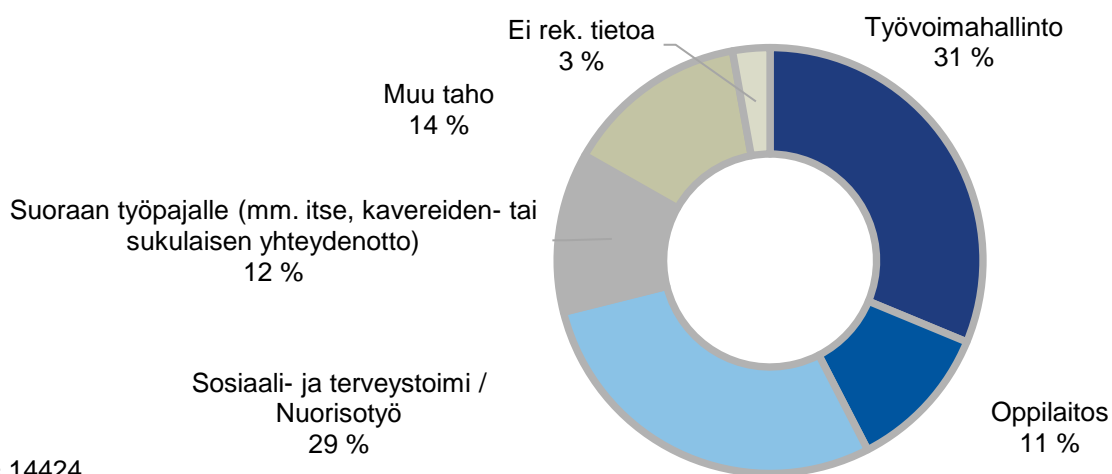

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

3.6 Nuoret valmentautajat ohjaavan tahon mukaan

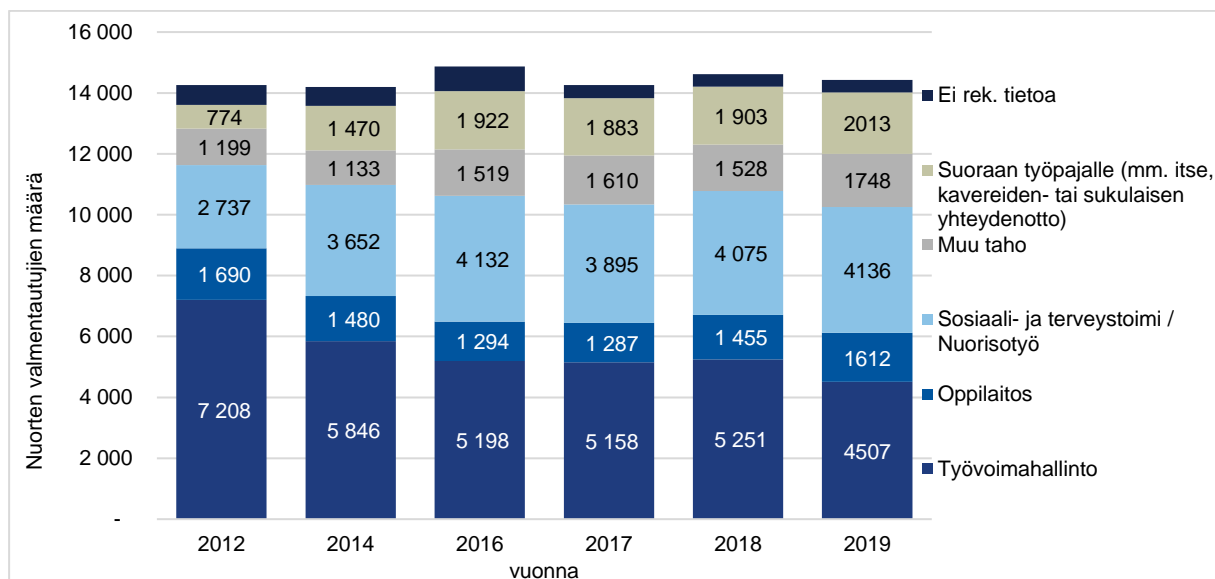
Yleensä valmentautajat tulevat pajoille jonkun ohjaavan tahon lähettämänä. Työhallinto oli merkittävin nuoria työpajoille ohjaava taho vuonna 2019. Muut tärkeät yhteistyötahot ovat oppilaitokset, sosiaali- ja terveystalvet ja nuorisopalvelut (Kuva 10, Kuva 11). Jotkut kyselynvastajaat kokivat palveluiden ja toimijoiden pirstaloituneisuuden alueella haastavaksi ja muun muassa TE-palveluiden työntekijöiden vaihtuvuuden hidastavan ohjautumista työpajalle. Valmentautujia tuli pajoille aikaisempaa enemmän myös oma-aloitteisesti.

Kuva 10: Nuorten valmentautujien ohjautuminen työpajatoimintaan ohjaavan tahon mukaan vuonna 2019

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Kuva 11: Nuorten valmentautujien ohjautuminen työpajatoimintaan ohjaavan tahon mukaan vuosina 2014–2019

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

3.7 Valmentautajat ohjaavan tahon toimenpiteiden mukaan

Valmentautajat ovat työpajalla pääsääntöisesti ohjaavan tahon määrittämässä toimenpiteissä. Esimerkiksi starttivalmennuksessa oleva henkilö on yleensä joko kuntouttavassa työtoiminnassa tai sosiaalisessa kuntoutuksessa. Valmentautuja voi olla vuoden aikana useassa eri toimenpiteessä. Esimerkiksi, jos valmentautuja siirtyy kuntouttavasta työtoiminnasta työkokeiluun, hänet merkitään valmentautujaksi molempien toimenpiteiden kohdalle. Kuntouttavassa työtoiminnassa olevien osuus on viime vuosien aikana kasvanut ja ohittanut työkokeilussa olleiden määrän (Taulukko 5). Tämä hyvin merkittävä muutos voi osittain liittyä muita toimenpiteitä koskevien säädösten tiukentumiseen.

Taulukko 5: Valmentautujat lähettävän tahon toimenpiteiden mukaan vuonna 2019*

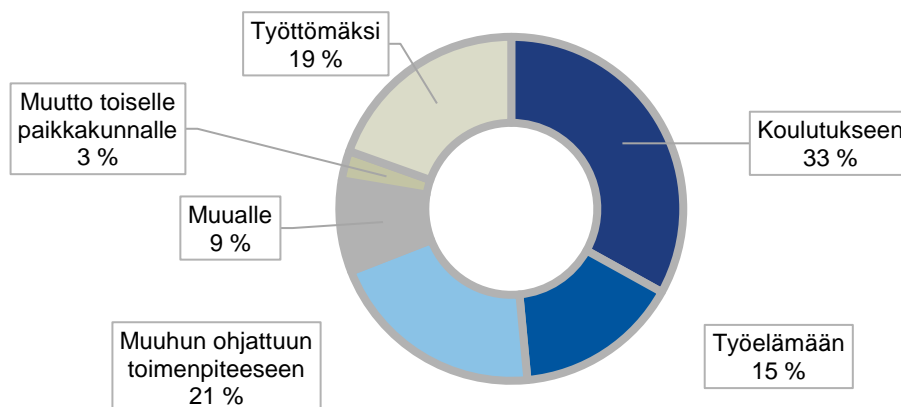
Toimenpide		Kaikki valmentautujat		Nuoria		
		määrä	osuus	määrä	osuus	
toimenpiteiden määrä (N)		29 561		16 754		
Työhallinto	Työkokeilu	4 183	14,2 %	3 073	18,3 %	
	Palkkatuettu työ	2 246	7,6 %	849	5,1 %	
	Työvoimakoulutus	100	0,3 %	36	0,2 %	
	Työhönvalmennus	632	2,1 %	487	2,9 %	
Kunnan ja työhallinnon palvelut	Kuntouttava työtoiminta	11 324	38,3 %	5 218	31,1 %	
	Maahanmuuttajan kotoutumistoimenpide	82	0,3 %	34	0,2 %	
Kunnan palvelut	Sosiaalihuoltolain mukainen sosiaalinen kuntoutus	1 546	5,2 %	718	4,3 %	
	Muu sosiaalitoimen ennaltaehkäisevä tukitoimi	356	1,2 %	277	1,7 %	
	Kehitysvammaisten päivätoiminta	266	0,9 %	95	0,6 %	
	Velvoitetöyllistetty (yli 57-vuotiaille)	66	0,2 %	1	0,0 %	
KELA	Ammatillinen kuntoutus selvitys	174	0,6 %	77	0,5 %	
	Ammatillinen kuntoutus	124	0,4 %	91	0,5 %	
	Ammatillinen kuntoutuskurssi	24	0,1 %	11	0,1 %	
	Vajaakuntoisten ammatillisessa koulutus	8	0,0 %	6	0,0 %	
	Avomuotoisessa työhönvalmennus	264	0,9 %	143	0,9 %	
	Mielenterveyskuntoutujien työhönvalmennus	12	0,0 %	3	0,0 %	
	Vajaakuntoisten työhönvalmennus	87	0,3 %	19	0,1 %	
Koulutuspalvelut (Kunta / Valtio / Oppilaitos / Työpaja)	Peruskoulu / Pajakoulu	479	1,6 %	463	2,8 %	
	Oppisopimus / tuettu oppisopimus	121	0,4 %	81	0,5 %	
	Ammatillinen koulutus	523	1,8 %	463	2,8 %	
	Ammatillinen erityisopetus	31	0,1 %	30	0,2 %	
	Lukio	38	0,1 %	37	0,2 %	
	Tuotantokoulu	80	0,3 %	54	0,3 %	
	Koulutussopimus (entinen työssäoppiminen)	606	2,0 %	475	2,8 %	
Muut tahot	Palveluohjaus	1 321	4,5 %	945	5,6 %	
	Siviilipalvelus	7	0,0 %	6	0,0 %	
	Työ- ja toimintakyvyn arviointi (eri tahoja, esim. vakuutusyhtiö)	229	0,8 %	112	0,7 %	
	(Nuorten-) kesätyö	459	1,6 %	456	2,7 %	
	Toimenpide sopimuksella	152	0,5 %	108	0,6 %	
	Toimenpide ilman lähettävän tahon sopimusta	170	0,6 %	134	0,8 %	
	Jokin muu toimenpide	2 164	7,3 %	1 558	9,3 %	
Ei tietoa	Ei tietoa (Jaksolle ei ole kirjattu toimenpidettä)	1 492	5,0 %	689	4,1 %	
	Ei tietoa (Jaksoa ei ole kirjattu lainkaan)	195	0,7 %	5	0,0 %	

* Yksittäinen valmentautuja on voinut olla useammassa toimenpiteessä/palvelussa vuoden aikana. Sarakeotsikoiden n-luvut kuvaavat toimenpiteitä yhteensä. Vuonna 2018 toimenpiteiden laskutapaa vaihdettiin. Jos valmentautuja on ollut kaksi kertaa samassa toimenpiteessä vuoden aikana, lasketaan se jatkossa vain yhdeksi kerraksi kahden sijasta.
Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajakysely

3.8 Valmentautujien sijoittuminen työpajajakson jälkeen

Valmentautujien sijoittuminen työpajajakson aikana ja sen jälkeen palvelutarpeen mukaiseen koulutukseen, työelämään, muuhun palveluun tai muualle (esim. varusmiespalvelus, perhevapaa) on merkittävä työpajojen vaikuttavuusmittari. Nuorista valmentautujista 33 prosenttia sijoittui valmennusjakson jälkeen koulutukseen ja 15 prosenttia työelämään. Kaikista valmentautujista yhteensä 25 prosenttia sijoittui koulutukseen. Pidempiaikainen trendi on, että kasvava osa valmentautujista sijoittuu ohjattuun toimenpiteeseen työpajajakson jälkeen, mikä saattaa johtua valmentautujien kasvaneista tuentarpeista. Työttömäksi sijoittui kaikista työpajojen valmentautujista yhteensä 2710 henkilöä (24 %). Työttömyys oli hieman todennäköisempää 29-vuotiaiden tai vanhempien kohdalla kuin tätä nuorempien kohdalla (Kuva 12, Kuva 13).

Kuva 12: Nuorten valmentautujien sijoittumiset työpajajakson jälkeen vuonna 2019

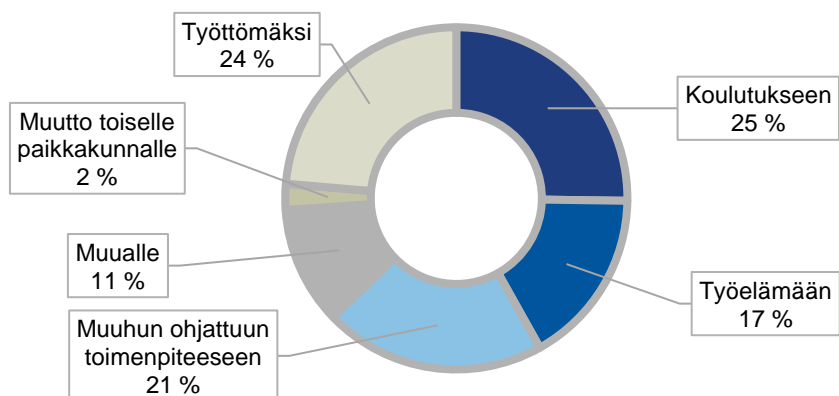

2019 n= 7235

* Jos sijoittuminen rekisteröity.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Kuva 13: Valmentautujien sijoittumiset työpajajakson jälkeen vuosina 2019*

2019 n= 11 469 *Jos sijoittuminen rekisteröity.

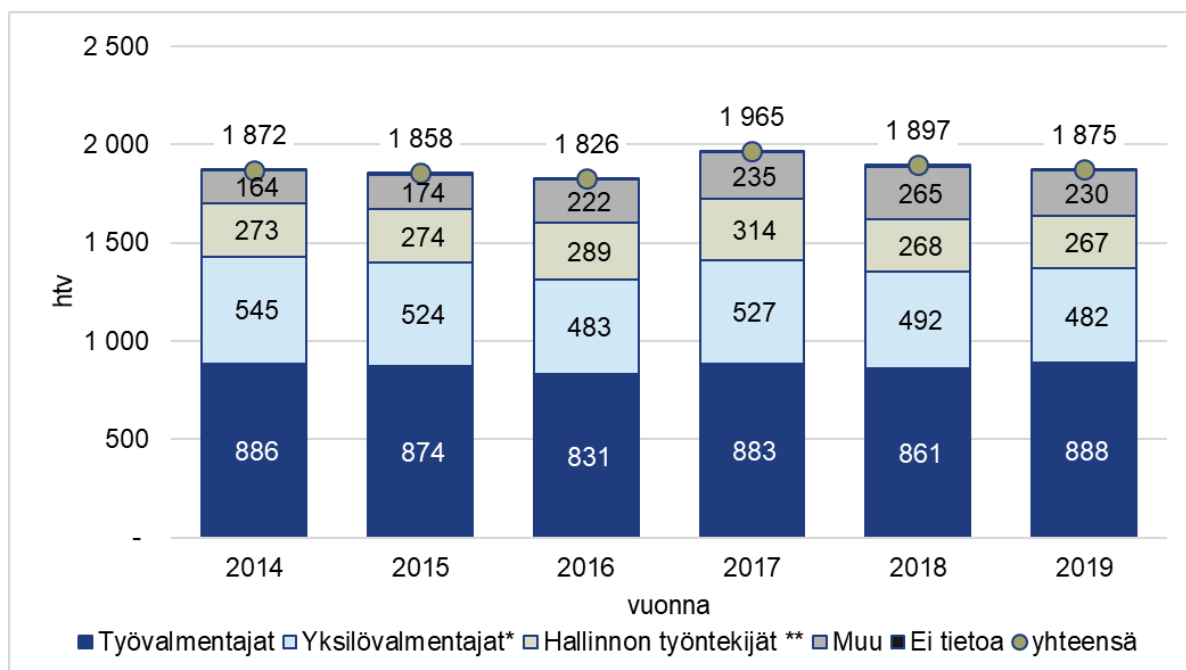
Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

4 Työpajojen henkilöstö

4.1 Työpajojen henkilöstön tehtävät

Työpajojen 1 875 työntekijästä (htv) noin 73 prosenttia työskenteli vuonna 2019 joko työ-/työhönvalmentajana, yksilövalmentajana tai etsivänä nuorisotyöntekijänä. Hallinnollisissa tehtävissä toimi noin 14 prosenttia henkilöstöstä (Kuva 14). Yli 60 prosenttia työpajojen henkilöstöstä on naisia. Työ-/ työhönvalmentajien sukupuolijakauma on melkein tasainen, mutta yksilövalmentajien ja hallintotyöntekijöiden ryhmät ovat naisvaltaista (Kuva 15).

Kuva 14: Työpajojen henkilöstön tehtävät vuosina 2014–2019*

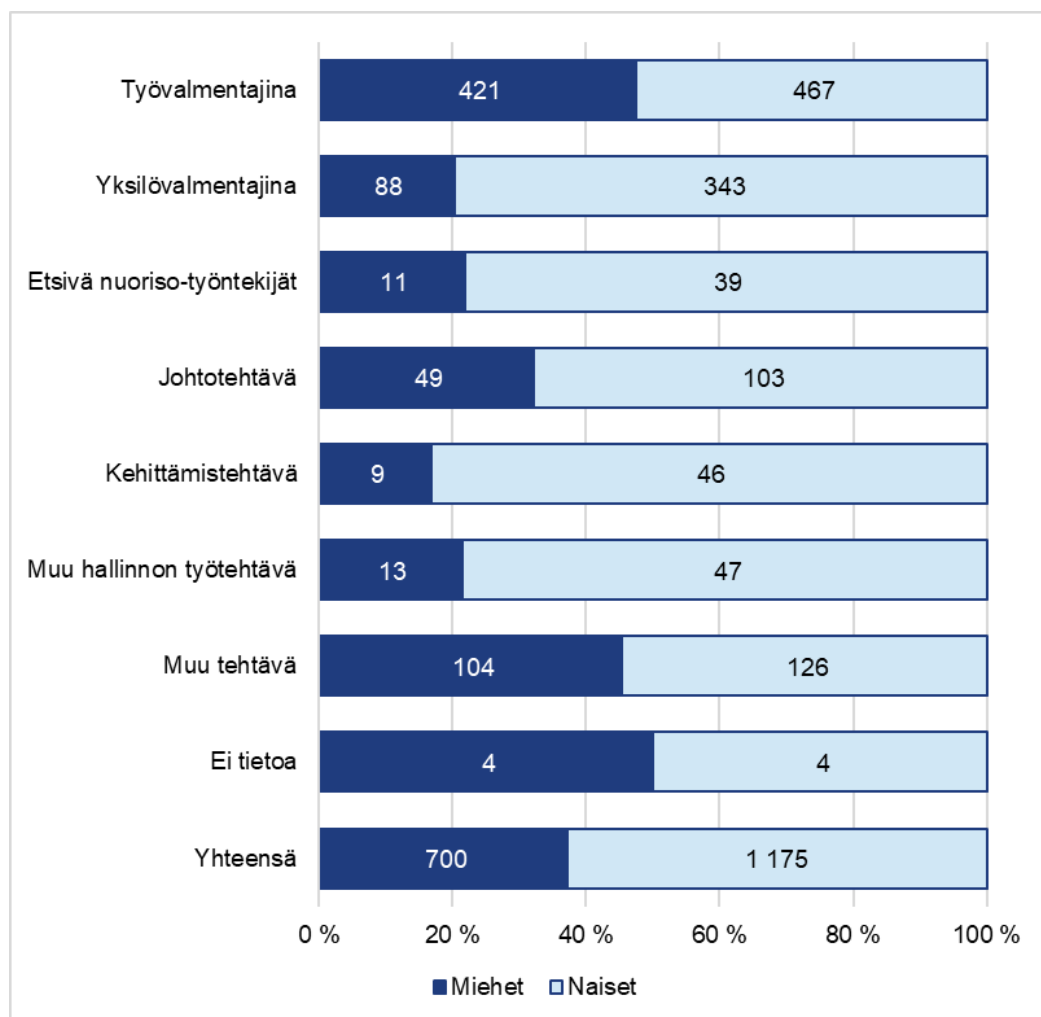

*Htv-tulokset eivät ole suoraan verrattavissa seuraavien taulukoiden kanssa, koska niissä on kysytty henkilötyövuosien sijaan henkilöstömääriä.

**Sisältää kehittämis- ja suunnittelutehtävät sekä työpajojen johtotehtävät.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Kuva 15: Työpajojen henkilöstön tehtävät sukupuolen mukaan vuonna 2019*

*Htv tulokset eivät ole suoraan verrattavissa toisen taulukoiden kanssa, koska niissä on kysytty henkilötyövuosien sijaan henkilöstömääriä.

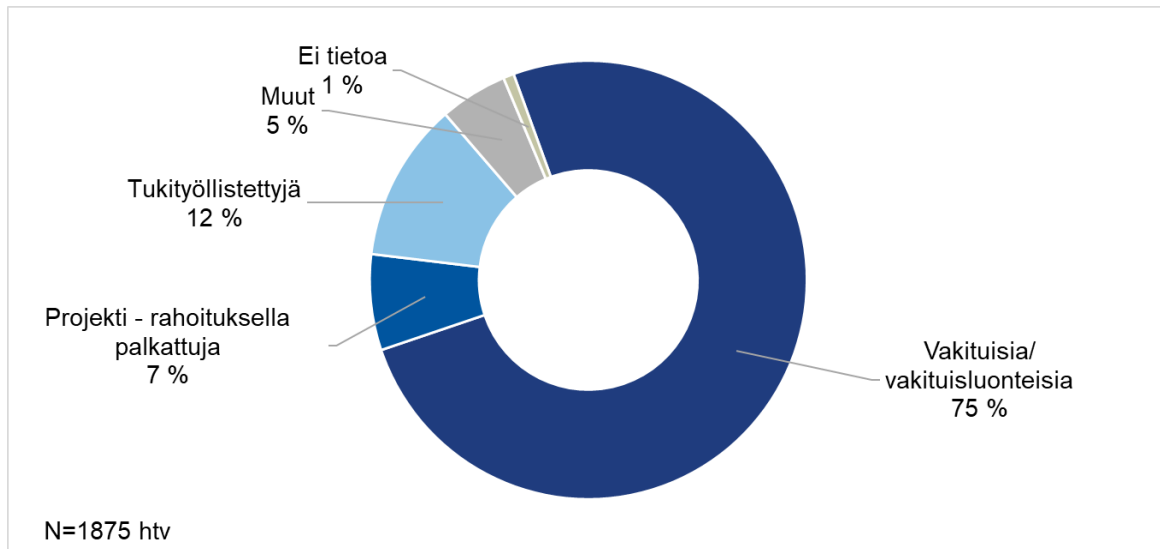
**Sisältää kehittämis- ja suunnittelutehtävät sekä työpajojen johtotehtävät.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

4.2 Työpajojen henkilöstön työsuhteet

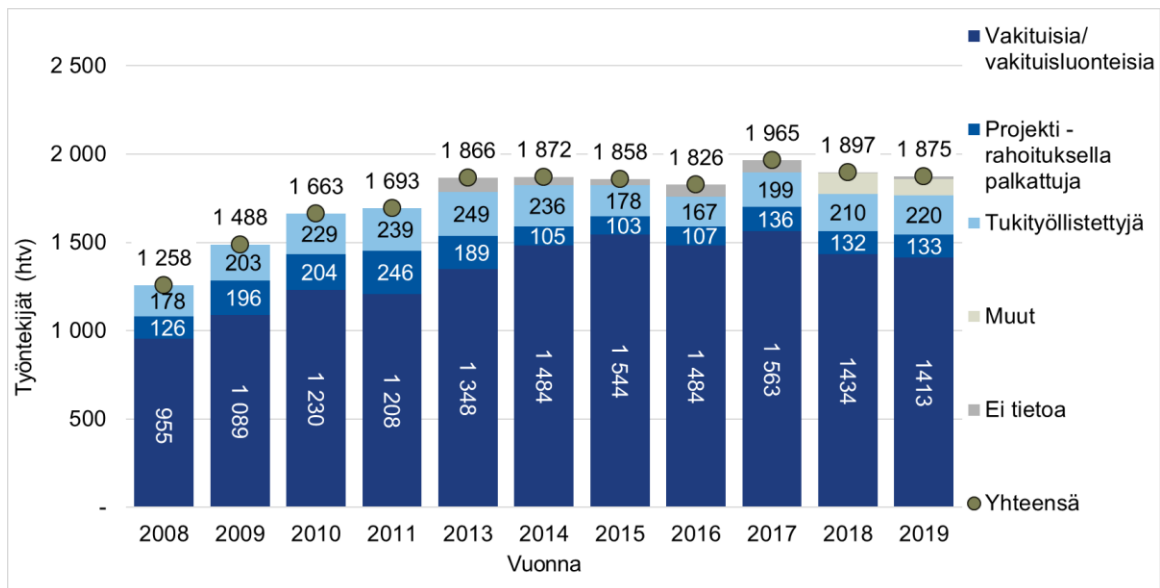
Pitkäjänteisen ja tuloksekkaan työpajatoiminnan edellytys on ammatillisesti osaava henkilökunta. Pitkäjänteinen työskentely vaatii, että enemmistö työpajan henkilöstöstä on vakinaisia työntekijöitä ja että heillä on mahdollisuus suunnitella toiminnan sisältöjä. Moniammatillisen verkoston luominen ja ylläpito edellyttävät vakinaisia työntekijöitä toimiakseen tehokkaasti. Vuonna 2019 työpajojen henkilöstöstä yhteensä 75 prosenttia oli vakinaisissa tai vakinaisluonteisessa työsuhteessa (Kuva 16). Vakinaisluonteiseksi työksi määritellään toistaiseksi voimassa olevat työsuhteet, yli kaksi vuotta työpajalla työskennelleet ja AVIn myöntämällä valtionavustuksella palkatut työntekijät. Vakinaisesti tai vakinaisluonteisesti työskentelevien osuus on pysynyt viime vuosina samalla tasolla (Kuva 17). Kuitenkin monet työntekijät kokevat epävarmuutta työpajojen rahoituksen suhteen.

Kuva 16: Työpajojen henkilöstö työsuhteen luonteen mukaan vuonna 2019

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Kuva 17: Henkilöstön määrä vuosina 2008–2019 henkilötyövuosina (htv)

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

4.3 Työpajojen henkilöstön koulutustaustat

Työpajoilla työskenteli yhteensä 2 371 henkilöä. Noin 45 prosentilla työpajojen henkilöstöstä oli korkea-asteen tutkinto. Yksilövalmentajista 75 prosentilla oli joko AMK- tai yliopistotutkinto. Työvalmentajilla pääasiallinen koulutus oli vastaavasti ammatillinen tutkinto (65 %) (Taulukko 6).

Taulukko 6: Työpajojen henkilöstön koulutustausta vuonna 2019

Työtehtävä	Yliopisto/ AMK		Ammattillinen tutkinto*		Muu	Ei amm. koulutus	Ei tietoa	Yhteensä	
	määrä	%	määrä	%				määrä	määrä
Valmentajat	768	45,5 %	844	50,0 %	29	26	21	1 688	100 %
Työvalmentaja	333	30,1 %	718	65,0 %	22	23	9	1 105	100 %
Yksilövalmentaja	391	75,0 %	110	21,1 %	7	2	11	521	100 %
Etsivä nuorisotyöntekijä	44	71,0 %	16	25,8 %	-	1	1	62	100 %
Hallintotehtävät	245	73,6 %	78	23,4 %	6	2	2	333	100 %
Johtotehtävä	167	85,6 %	25	12,8 %	3	-	-	195	100 %
Kehittämistehtävä	51	73,9 %	18	26,1 %	-	-	-	69	100 %
Muu hallinnon työtehtävä	27	39,1 %	35	50,7 %	3	2	2	69	100 %
Muu	64	20,8 %	181	58,8 %	6	28	29	308	100 %
Ei tietoa	1	2,4 %	1	2,4 %	-	-	40	42	100 %
Yhteensä	1 078	45,5 %	1 104	46,6 %	41	56	92	2 371	100 %

* Sis. 2. aste ammatillinen tutkinto ja muu ammattitutkinto.
Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

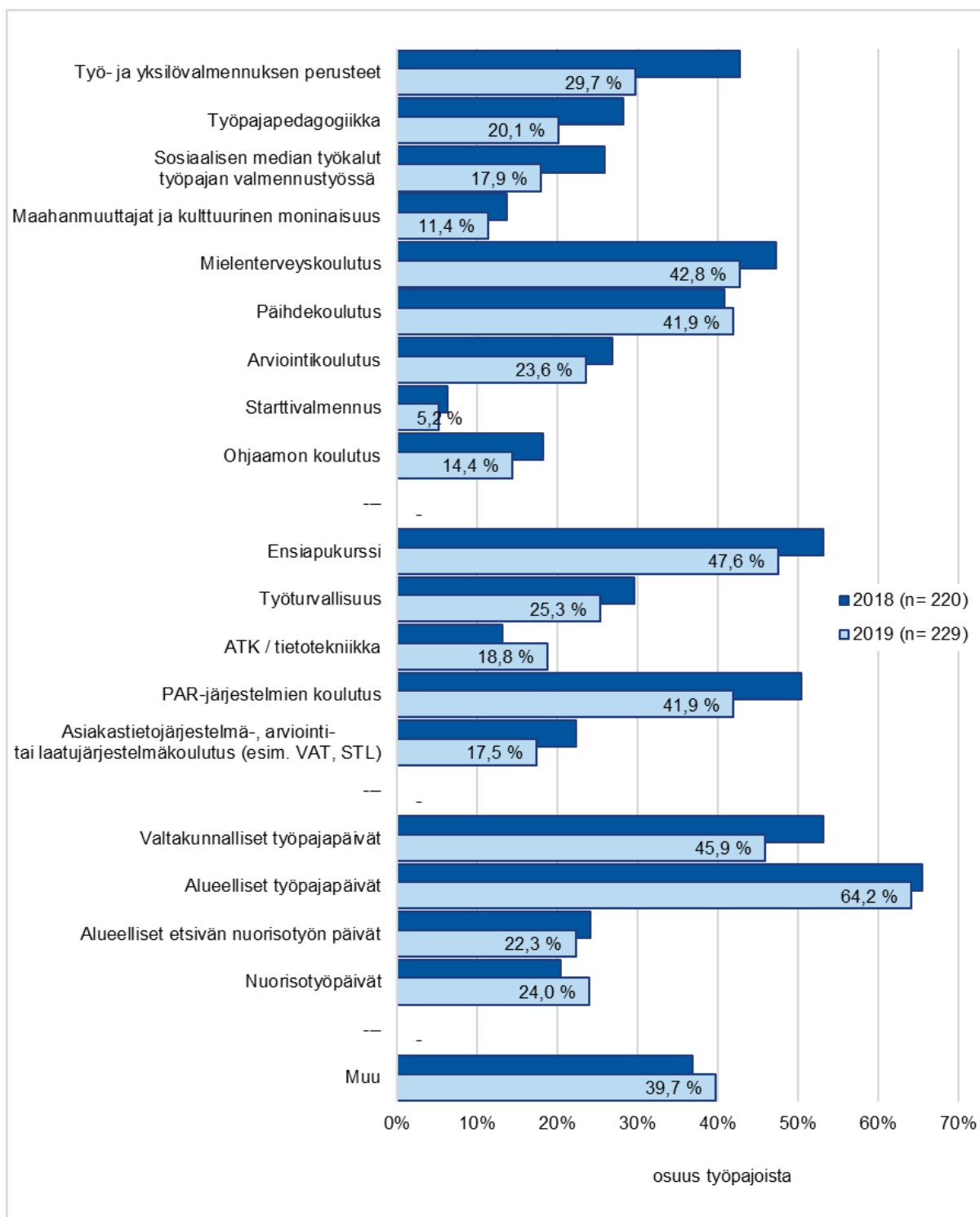
4.4 Työpajojen henkilöstön täydennyskoulutukset

Lähes kaikilla työpajoilla oli henkilöstön täydennyskoulutusta vuoden 2019 aikana. Yli puolet työpajoista järjestää työyhteisön sisäistä yhteistä koulutusta. Lisäksi suurimmassa osassa työpajoista työnantaja maksaa koulutukseen osallistumisen ja henkilöstö voi yleensä käyttää työaikaa kouluttautumiseen.

Aluehallintovirastojen sekä Inton tarjoamat koulutukset ovat yleisimmät koulutukset, joihin työpajojen henkilöstö osallistui vuonna 2019. Suosituimpia olivat alueelliset työpajapäivät ja erilaiset verkostoitumistapahtumat. Työpajojen työntekijöille suunnatut koulutukset - erityisesti mielenterveys- ja päihdekoulutukset - ovat myös suosittuja. Lisäksi koulutukseen PAR-järjestelmän käytöstä ja ensiapukurssille osallistui työntekijöitä lähes puolesta kaikista työpajoista (Kuva 18).

Henkilöstö kokee tarvitsevansa lisää koulutusta erityisesti mielenterveyskysymyksiin. Koulutustarvetta olisi myös teemoille ”erilaiset oppijat työpajoilla”, ”työssä jaksaminen”, ”valmennuksen laadullinen vaikuttavuus ja sen mittaaminen”, ”opinnollistaminen – osaamisen tunnistaminen ja dokumentointi” sekä ”organisaation laadun arviointi: toimintatapojen ja tulosten kehittäminen” (Kuva 19).

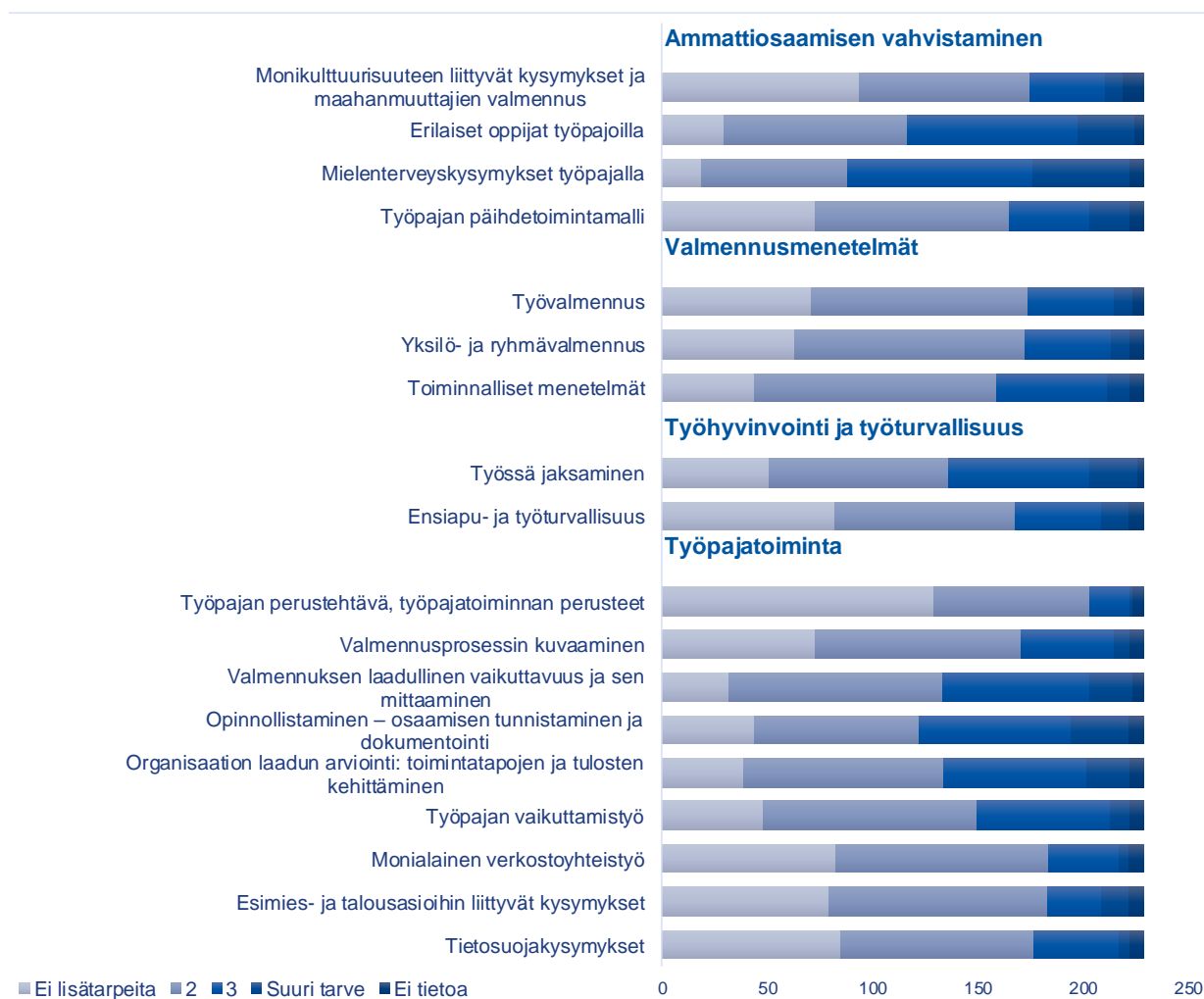
Kuva 18: Työpajan henkilöstön osallistuminen täydennyskoulutukseen vuosina 2018-2019*

* Vastaaaja on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Kuva 19: Työpajojen henkilöstön koulutustarpeet vuonna 2019

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Työpajojen hallinto ja organisoituminen

4.5 Työpajojen organisaatiomuoto

Työpajatoiminnan järjestäjinä toimivat yleisimmin kunnat, seutukunnat tai kuntayhtymät (153 organisaatiota). Rekisteröityneitä yhdistyksiä on järjestäjinä 49 organisaatiota, säätiöitä 21 ja yrityksiä 5 (Taulukko 7). Kunnalliset työpajat toimivat yhden tai useampien palvelualueilla. Kunnassa työpaja toimii nuorisaja/tai vapaa-aikatoimen (53), sosiaali- ja/tai terveystoimen (24), sivistys- ja/tai kulttuuritoimen (24), kunnan työllisyyspalvelujen (39), kunnanhallitusten (17) tai muun kunnanhallinnon osan alaisuudessa (24). Nykyiset työpajat ovat olleet toiminnassa keskimäärin noin 14 vuotta.

Taulukko 7: Työpajojen organisaatiomuodot vuosina 2012–2019

Organisaatiomuoto	2012		2014		2016		2018		2019	
	määrä	osuus %	määrä	osuus %	määrä	osuus %	määrä	osuus %	määrä	osuus %
Kunnallinen organisaatiomuoto	133	66,2	132	67,3	146	70,2	147	66,8	153	66,8
Kunta	112	55,7	115	58,7	130	62,5	131	59,5	140	61,1
Seutukunta	12	6,0	7	3,6	9	4,3	8	3,6	6	2,6
Kunta-/Koulutuskuntayhtymä	9	4,5	10	5,1	7	3,4	8	3,6	7	3,1
Rekisteröity yhdistys/järjestö	35	17,4	37	18,9	33	15,9	47	21,4	49	21,4
Säätiö	25	12,4	22	11,2	19	9,1	20	9,1	21	9,2
Yritys/ Osakeyhtiö	*	*	2	1,0	5	2,4	4	1,8	5	2,2
Muu	7	3,5	1	0,5	2	1,0	2	0,9	1	0,4
Ei tietoa	1	0,5	2	1,0	3	1,4	-	-	-	-
Yhteensä	201	100	196	100	208	100	220	100	229	100

* Vuodesta 2014 alkaen

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Työpajatoimintaa järjestävissä organisaatioissa henkilöstön määrä oli tyypillisesti alle 10 henkilöä (77 %). 30 tai useampia henkilöitä työllistäviä työpajaorganisaatioita oli yhteensä 16. Säätiöiden ylläpitämät työpajat ovat selkeästi suurempia kuin muut työpajat (Taulukko 8). Vuoden 2019 aikana säätiömuotoisissa työpajoissa oli keskimäärin 24 työntekijää (htv). Kunnallisissa työpajoissa oli sen sijaan keskimäärin 7 työntekijää (htv).

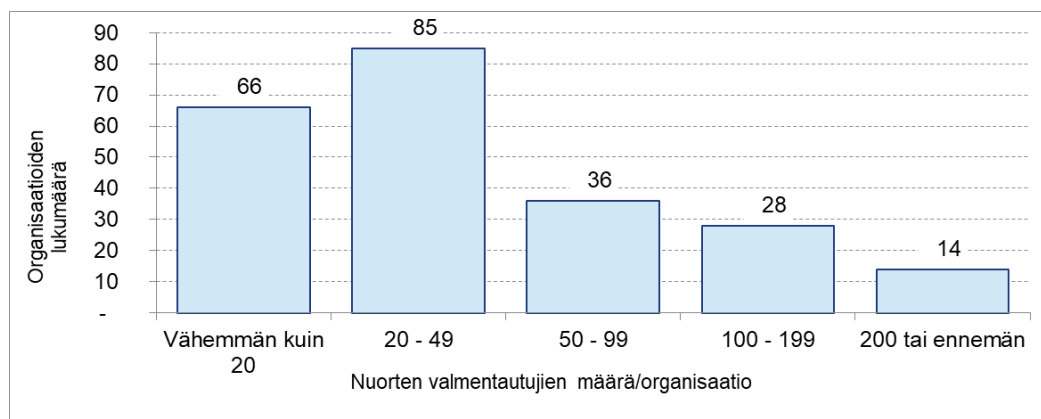
Taulukko 8: Työpajojen organisaatiomuodot vuonna 2019

Organisaatiomuoto	Työpajat		Valmentautajat			Organisaatioiden koko		
	määrä	osuus %	Kaikki	osuus %	Nuoret / työpaja	pieni (< 10 htv)	keskisuuri (10 - 29 htv)	suuri (yli 29 htv)
Kunnallinen organisaatiomuoto	153	66,8	12 352	47,6	80,7	127	19	7
Kunta	140	61,1	10 541	40,6	75,3	117	17	6
Seutukunta	6	2,6	473	1,8	78,8	6		
Kunta- /Koulutuskuntayhtymä / Kunnallinen liikelaitos	7	3,1	1 338	5,2	191,1	4	2	1
Rekisteröity yhdistys/järjestö	49	21,4	5 688	21,9	116,1	37	11	1
Säätiö	21	9,2	7 576	29,2	360,8	6	7	8
Yritys/ Osakeyhtiö	5	2,2	338	1,3	67,6	5		
Muu, mikä?	1	0,4	17	0,1	17,0	1		
Kaikki yhteensä	229	100	25 971	100	113	176	37	16

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Kyselyyn vastanneista työpajoista 151 (66 %) oli sellaisia, joissa oli vuoden 2019 aikana vähemmän kuin 50 nuorta valmentautujaa. Vastaavasti 14 organisaatiossa oli vuoden aikana yli 200 nuorta valmentautujaa (Kuva 20).

Kuva 20: Työpajojen nuorten valmentautujien määrä organisaatiossa keskimäärin vuonna 2019

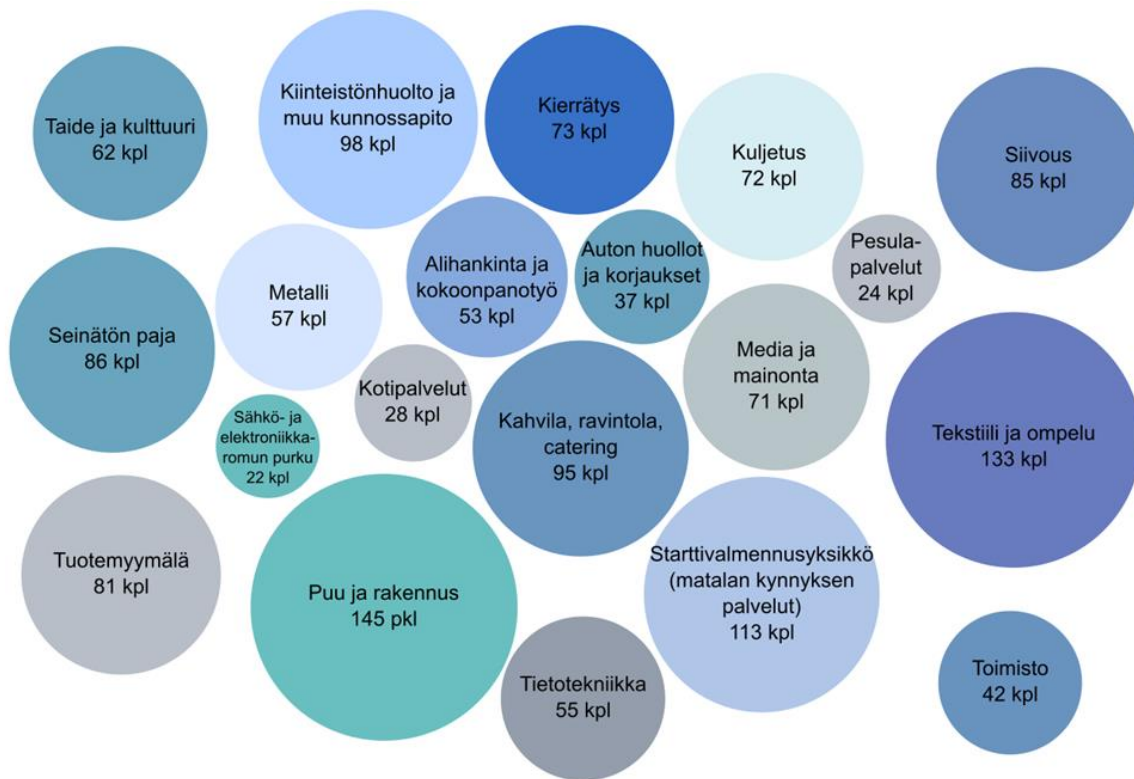
Lähde:

OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

4.6 Työpajojen valmennusyksiköt

Työpajojen erilaisissa valmennusyksiköissä toteutetaan hyvin monen tyyppisiä eri toimialoille sijoittuvia työtehtäviä. Vuonna 2019 yleisin valmennusyksikön toimiala oli puu- ja rakennusala (Kuva 21). Siihen liittyviä yksiköitä oli 63 prosentilla työpajoista. Myös tekstiilipuoleen, kiinteistöhuoltoon, kahvilatoimintaan sekä siivoukseen keskittyvät yksiköt olivat yleisiä. Noin puolella pajoista oli erillinen starttivalmennusyksikkö ja yli kolmanneksella pajoista seinätön paja -valmennusyksikkö. Viime vuosina media- ja mainontavalmennusyksiköt ovat yleistyneet. Sen sijaan metalliyksiköt ovat vähentyneet. Muutamat työpajat ovat perustaneet sosiaali- ja terveysalan valmennusyksiköjä.

Kuva 21: Työpajojen valmennusyksiköt vuonna 2019*

* Vastaja on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon.
Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

4.7 Työpajojen toimintamenetelmät ja palvelut

Vuonna 2019 lähes kaikki työpajat tarjosivat valmennuspalvelunaan yksilövalmennusta. Työvalmennusta tarjosi 85 prosenttia ja ryhmävalmennusta 86 prosenttia työpajoista.

Matalankynnyksen palveluista yleisin oli starttivalmennus, jota tarjosi 56 prosenttia työpajoista. Etsivän nuorisotyön palveluita oli tarjolla 41 prosentilla työpajoista. Vaikka työpajalla ei olisikaan omaa etsivän nuorisotyön palvelua, on yhteistyö etsivien kanssa usein hyvin tiivistä.

Työpajojen valmennusjaksoihin kuuluu olennaisesti yksilöllisen valmennussuunnitelman laatiminen ja siinä asetettujen tavoitteiden toteutumisen arviointi. Lähes kaikki pajat ilmoittivat henkilökohtaisten suunnitelmien kuuluvan valmennusjaksoon. Noin 91 prosenttia työpajoista ilmoitti, että valmentautuja pääsee itse osallistumaan työpajajakson arviointiin.

Vierailut oppilaitoksissa tai yrityksissä ovat myös osa työpajavalmennusta. Usein työpajat antavat mahdollisuuksia tutustua oppilaitoksiin sekä yrityksiin tai työpaikkoihin (90 %). 114 työpajaa tarjoaa seinätöntä valmennusta. Kasvava määrä työpajoista tarjoaa hyvinvointi- ja terveyspalveluja sekä vapaa-ajantoimintaa (Taulukko 9).

Taulukko 9 Työpajojen toimintamenetelmät ja palvelut vuosina 2014–2019*

Palvelu / menetelmä	2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	Määrä	Osuus (%)	Määrä	Osuus (%)	Määrä	Osuus (%)	Määrä	Osuus (%)	Määrä	Osuus (%)	Määrä	Osuus (%)
Työpajat	196	100 %	200	100 %	208	100 %	213	100 %	220	100 %	229	100 %
Valmennuspalvelut / Menetelmät												
Yksilövalmennus	187	95 %	195	98 %	196	94 %	211	99 %	217	99 %	224	98 %
Työvalmennus	177	90 %	177	89 %	180	87 %	190	89 %	192	87 %	195	85 %
Ryhmävalmennus	151	77 %	168	84 %	172	83 %	186	87 %	188	85 %	196	86 %
Työhönvalmennus	101	52 %	118	59 %	113	54 %	119	56 %	122	55 %	121	53 %
Kuntouttava valmennus	111	57 %	91	46 %	90	43 %	84	39 %	104	47 %	109	48 %
Työpajan matalan kynnyksen palvelut ja pajajakson aloitukseen liittyvät toimintamuodot												
Etsivä nuorisotyö	93	47 %	109	55 %	95	46 %	92	43 %	86	39 %	94	41 %
Työ- ja toimintakyvyn/kuntoutustarpeen arviointi	97	49 %	98	49 %	93	45 %	120	56 %	119	54 %	138	60 %
Starttivalmennus (matalan kynnyksen palveluna)	107	55 %	114	57 %	117	56 %	121	57 %	125	57 %	129	56 %
Starttijakso (kartoittava starttivalmennusta lyhempi pajan aloitusjakso)	77	39 %	64	32 %	60	29 %	63	30 %	61	28 %	64	28 %
Maahanmuuttajien kotouttaminen	25	13 %	25	13 %	33	16 %	33	15 %	24	11 %	23	10 %
Yksilölliset suunnitelmat ja arvioinnit												
Henkilökohtainen suunnitelma työpajajaksolle	189	96 %	196	98 %	199	96 %	210	99 %	215	98 %	222	97 %
Henkilökohtainen jatkosuunnitelma työpajajakson jälkeen	166	85 %	165	83 %	168	81 %	178	84 %	182	83 %	185	81 %
Valmentautujien osallistuminen oman työpajajakson arviointiin	168	86 %	181	91 %	182	88 %	193	91 %	200	91 %	203	89 %
Valmentautujien valmennuspäiväkirja/portfolio/ työmaapäiväkirja	69	35 %	89	45 %	89	43 %	92	43 %	103	47 %	99	43 %
Osaamistodistus ¹⁾	-	-	-	-	96	46 %	106	50 %	108	49 %	93	41 %
Tutkinnon osien suorittaminen pajastatuksella (esim. Valo-valmennus - toimintamalli)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	84	37 %
Yhteistyö oppilaitosten ja yritysten kanssa												
Työpaikkatutustumiset ja yritysvierailut	166	85 %	176	88 %	182	88 %	195	92 %	199	90 %	204	89 %
Seinätön valmennus	83	42 %	92	46 %	90	43 %	115	54 %	114	52 %	117	51 %
Tutustumiset oppilaitoksiin	165	84 %	172	86 %	179	86 %	196	92 %	202	92 %	208	91 %
Osallistujien sijoittaminen työpajan ulkopuolisiin työpaikkoihin (työpajajakson aikana)	110	56 %	110	55 %	116	56 %	130	61 %	135	61 %	133	58 %
Hyvinvointi ja terveys												
Terveys- ravinto- ja liikuntakasvatus	164	84 %	177	89 %	186	89 %	199	93 %	198	90 %	208	91 %
Ehkäisevä päihdetyö	132	67 %	148	74 %	162	78 %	167	78 %	166	75 %	185	81 %
Muut terveyspalvelut (esim. terveyshoitajan päivistysaika)	72	37 %	75	38 %	76	37 %	94	44 %	99	45 %	91	40 %
Erilliset tukipalvelut												
Korttikurssit (esim. hygieniapassi, tulityökurssi, tieturva)	122	62 %	123	62 %	121	58 %	136	64 %	143	65 %	152	66 %
Tietotekniikan opetus	77	39 %	77	39 %	79	38 %	85	40 %	87	40 %	94	41 %
Muut erilliset kurssit ja koulutukset	90	46 %	86	43 %	75	36 %	92	43 %	87	40 %	102	45 %
Tuettu asuminen	23	12 %	17	9 %	14	7 %	24	11 %	24	11 %	20	9 %
Nuotta-valmennus	64	33 %	64	32 %	64	31 %	68	32 %	64	29 %	85	37 %
Työpajanuorten vapaa-ajantoiminta	39	20 %	48	24 %	54	26 %	68	32 %	66	30 %	72	31 %
muu	23	12 %	63	32 %	65	31 %	46	22 %	50	23 %	31	14 %

* Vastaaja on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon.

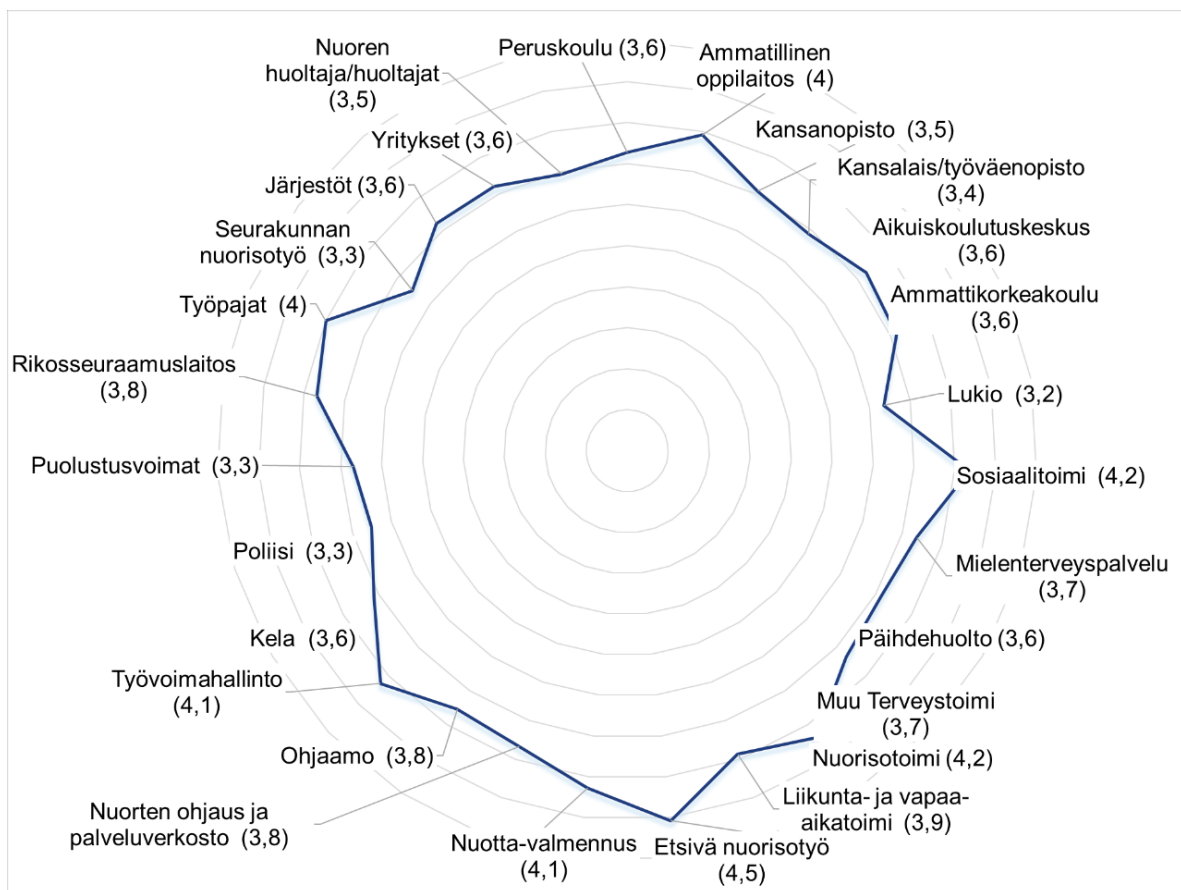
1) uusi 2016.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

4.8 Työpajojen yhteistyö ja sen toimivuus

Työpajat työskentelevät useiden oppilaitosten, viranomaisorganisaatioiden ja muiden kumppaneiden kanssa. Työpajatoiminnan onnistuminen edellyttää vahvaa verkostoitumista, hyvää palvelujärjestelmän hallintaa ja hyödyntämistä asiakkaiden edun mukaisesti. Vastaajien mukaan yhteistyö sujuu tavallisesti kohtuullisen hyvin. Lähes kaikki työpajat ilmoittivat tekevänsä yhteistyötä työhallinnon, sosiaalitoimen, etsivän nuorisotyön, muiden työpajojen ja ammatillisten oppilaitosten kanssa. Tiivistä yhteistyötä oli myös kunnan nuorisotoimen, mielenterveyspalveluiden, Kelan ja yritysten välillä. Vähiten yhteistyötä oli puolustusvoimien, lukion, seurakunnan nuorisotyön ja poliisin kanssa. Kuvassa on eritelty työpajojen yhteistyöverkosta ja sen toimivuutta vuonna 2019 (Kuva 22). Asteikolla 1–5 yhteistyön sujuvuuden (1 = välttävä; 5 = erinomainen) keskiarvo on 3,6.

Kuva 22: Työpajojen yhteistyön sujuvuus vuonna 2019*

*N= 229.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Paras yhteistyökumppani pajoille näyttää olevan etsivä nuorisotyö (4,5): yli 80 prosenttia vastaajista arvioi yhteistyön toimivan etsivän nuorisotyön kanssa erinomaisesti tai hyvin. Yhteistyö toimii hyvin myös kunnan nuorisotoimen (4,2) ja sosiaalitoimen (4,2) suuntaan. Osittain tämä selittyy sillä, että moni kunnallisista työpajoista sijoittuu juuri näiden yksiköiden alaisuuteen.

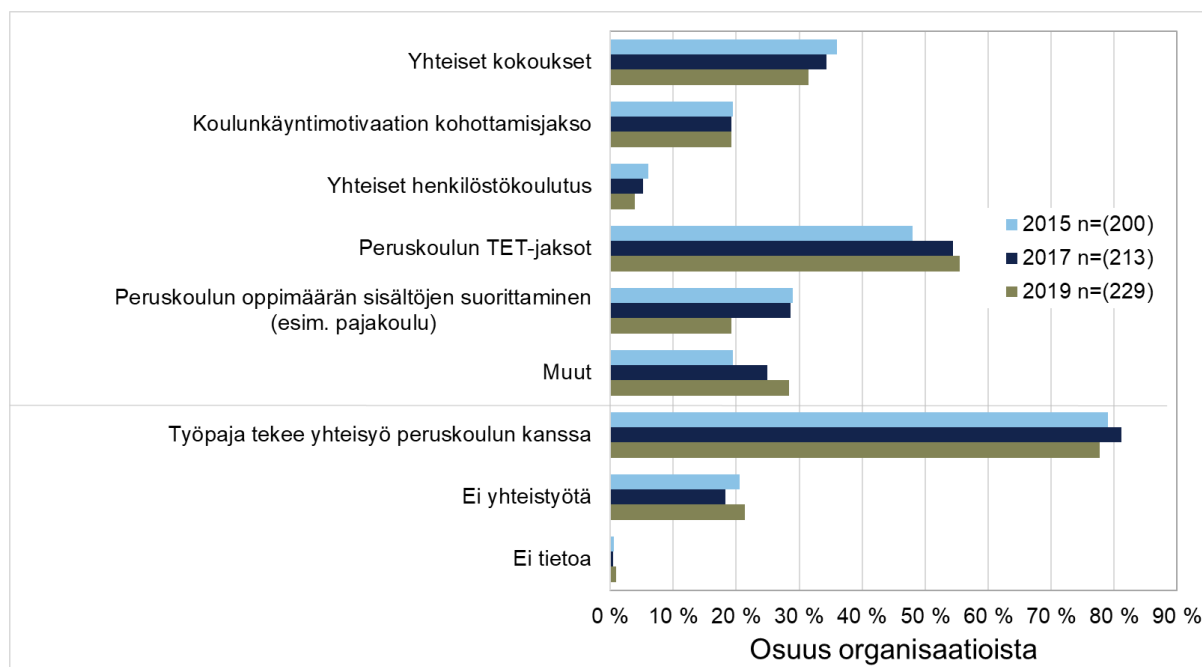

Työhallinnon ja työpajojen välisen yhteistyön heikentyminen on viime vuosina nostettu monesti esiin avoimissa vastauksissa. Kyselyn vastaajista kuitenkin noin 70 prosenttia arvioi yhteistyön sujuvan erinomaisesti tai hyvin.

Työpajat voivat sopia yhteistyöstä eri tahojen kanssa kirjallisella sopimuksella. Yli 60 % työpajoista onkin tehnyt kirjallisen sopimuksen ainakin yhden yhteistyökumppanin kanssa. Yleisimmät sopimuskumppanit ovat ammatillinen oppilaitos (42 % työpajoista), sosiaalitoimi (28 % työpajoista), sekä työhallinto ja rikosseuraamuslaitos (molemmat 19 % työpajoista).

Yhteistyö peruskoulun kanssa muodostuu usein TET-jakson kautta. Lisäksi järjestetään yhteisiä kokouksia ja koulunkäyntimotivaation kohottamisjaksoja. Lähes viidennes vastaajista ilmoitti, että yhtenä yhteistyömuotona on myös mahdollisuus peruskoulun oppimäärän osasuorittamiseen (Kuva 23).

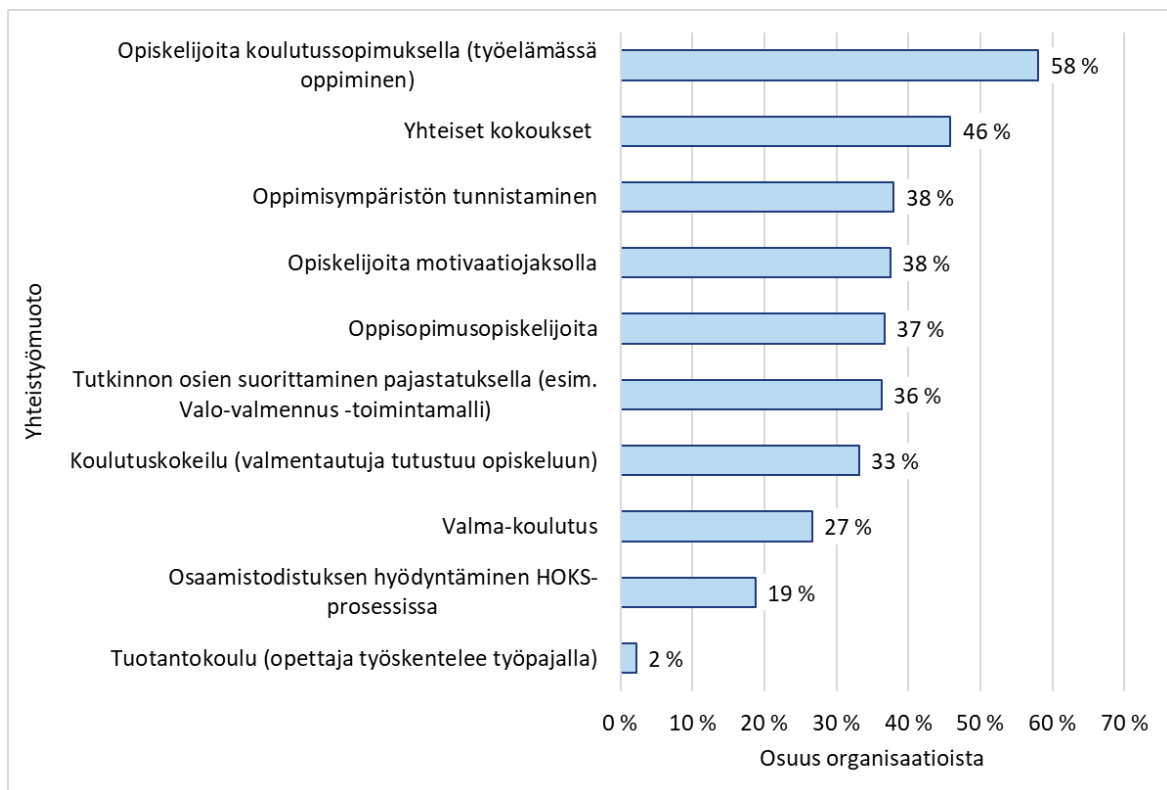
Kuva 23: Työpajan yhteistyö peruskoulun kanssa vuonna 2019*

* Vastaaja on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon
Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Ammatillisten oppilaitosten kanssa yhteistyömuodot ovat moninaisia. Yleisin yhteistyömuodoista on koulutus sopimus (Kuva 24). Kyselyn avoimissa vastauksissa kerrottiin erilaisia yhteistyön kehittämistarpeita. Muiden palvelujen riittämättömyys haittaa myös työpajatoimintaa, jos nuorta ei pystytä ohjaamaan tarvitsemiinsa yksilöllisiin ja oikea-aikaisiin palveluihin. Yhteisen ajan löytäminen yhteistyökumppaneiden kanssa voi osoittautua haasteelliseksi, vaikka yhteistyö muuten koettaisiin hyvin sujuvaksi (Kuva 25).

Kuva 24: Työpajan yhteistyö ammatillisten oppilaitosten kanssa vuonna 2019*

Vastaaja on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Kuva 25: Työpajojen yhteistyön kehittämistarpeita*

Työntekijöiden vaihtuvuus on osaltaan vaikuttanut yhteistyön laajuuteen ja sujuvuuteen. Työntekijätilanteen ollessa vakiintunutta yhteistyö toimii moitteettomasti.

Yhteistyö kehittäminen TE-toimiston ja TYPin sekä Ohjaamon kanssa on tärkeää, sillä ne ovat tärkeimmät yhteistyökumppanimme.

Sosiaalihuollon, KELA:n ja työvoimapalveluiden kanssa kaipaisimme sujuvampaa yhteistyötä ja heidän puoleltaan selkeämpiä ohjeita ja linjauksia. Kuntien palvelut mm. sosiaalitoimen, mielenterveyden ja päihdekuntoutuksen palveluissa eivät ole riittäviä, eivätkä he pysty ottamaan vastaan heille ohjaamiamme nuoria.

Kelan kanssa tehtävään yhteistyöhön kaivattaisiin nimettyä yhteyshenkilöä. Myös terveydenhuoltoon yhteistyö voisi olla tiiviimpää ja ns. omalääkärisysteemi helpottaisi terveysasioiden hoitamista.

Joustavammat nuorten päihdepalvelut ja työttömien terveydenhuoltoon tarvitaan lisäresursseja.

Tietosuojan tiukkuus on se mihin aina törmätään, vaikka kuinka sujuvaa yhteistyö muuten on.

Asiakasohjautuvuuden tehostaminen niin, että asiakas pääsee oikeaan palveluun oikeaan aikaan. Nykyisin suurin osa asiakkaista ohjautuu kuntouttavaan työtoimintaan.

Asiakkaan ohjaaminen oikean palvelun piiriin on välillä vaikeaa, jos palvelua ei ole saatavilla. Kaupungin mielenterveys- ja päihdepalveluita on huonosti saatavilla, vaikka asiakkaan tilanne vaatisi -oikeata hoitoa- esim. säännöllistä terapiaa, kunnollista asian selvittelyä lääkärissä, sairaalajaksoa ym.
Ohjaamatoiminta on jäänyt epämääräiseksi, tavoittaako nuoria? Ohjaamosta ei ainakaan ohjautu nuoria työpajalle.
Ammatillisten oppilaitosten kanssa tehtävä yhteistyö voisi olla tiiviimpää, oppilaitokset eivät ole kovin halukkaita maksamaan palveluista.
Tiiviimpi ohjausyhteistyö työvoimahallinnon ja sosiaalitoimen kanssa, jotta varmistetaan ohjautuminen.
Opinnollistamiseen liittyvä sopimus eri oppilaitosten kanssa.
Enemmän tapaamisia kuraattorin, rehtorin, opinto-ohjaajan ja kouluterveydenhoitajan kanssa.
Alueen oppilaitosten kanssa olisi tarvetta tiiviimpään yhteistyöhön ja esimerkiksi oppimisympäristön tunnistamisraportti on viivästynyt ja pitkittynyt pajasta riippumattomista syistä.
Yhteistyön vahvistaminen toisen asteen koulutuksen kanssa oppimisympäristöjen tunnistamiseksi ja tutkinnonosien suorittamiseksi pajalla. TYP-asiakasyhteistyöryhmän kokoaminen ja toiminnan käynnistäminen sekä Ohjaamo-toiminnan vakiinnuttaminen nuorten palvelujen joustavoittamiseksi.
Suunnittelemme parhaillaan tuleville vuosille oppilaitosten kanssa yhteistyömuotoja, joilla nuoret saisivat osia opinnoistaan suoritettua työpajalla. Yhteistyötä voisi kehittää myös korkeakoulujen kanssa, sillä työpajallemme ohjautuu paljon nuoria, joilla korkeakouluopinnot ovat keskeytyneet tai ovat vaarassa keskeytyä mielenterveysongelmien takia.
Korttikoulutusten järjestäminen niin, ettei raha liiku.
Yritysten kanssa yhteistyö; asiakaskuntamme on kuitenkin suhteellisen vajaakuntoista, joten heitä on haasteellista ehdottaa edes osa-aikaiseen työhön.
Monialaisen yhteistyön ts. nuorten ohjaus- ja palveluverkoston toiminta osoittautunut toimivaksi, mutta verkoston laajentaminen koskemaan mm. lastensuojelua ja perhepolitiikkaa etäännyttää lain hengen toteutumista.
Tarkoituksemme on tiivistää yhteistyötä esim. nuorisotyön eri verkostojen kanssa ja liittyä aktiivisiksi toimijoiksi verkostoihin
Yhteistyö yritysten kanssa on seinättömän työpajatoiminnan myötä monipuolistunut ja lujittunut. Yritysyhteistyötä on tärkeää laajentaa tehostamalla yritysvierailuja myös starttivalmennuksessa olevien nuorten kanssa. Jokaisen nuorten työpajan työntekijän toimenkuvaan tullaan lisäksi sisällyttämään yritys yhteistyö.
Yhteistyö poliisiin painottuu ohjausryhmään. Kuitenkin poliisi on usein estynyt saapumasta työryhmään, joten yhteistyö on jäänyt ohueksi.
Puolustusvoimilla ja nuorten työpajoilla ei ole suoraa yhteistyötä. Etsivät nuorisotyöntekijät ovat mukana kutsunnoissa, ja sitä kautta työpajalle ohjautuu kuitenkin nuoria.
Yhteistyö kaikkien tärkeimpien yhteistyötahojen kanssa sujuu erinomaisesti. Yhteisen ajan löytäminen on suurin haaste.

* Valitut vastaukset.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

4.9 Opinnollistaminen

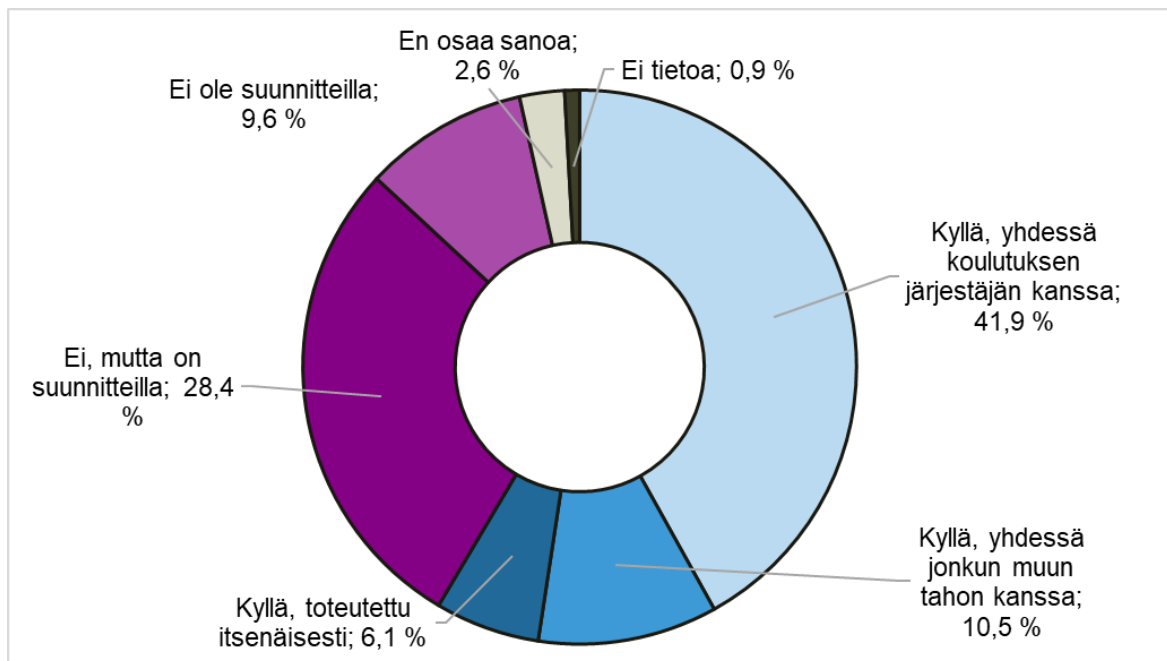
Työpajatoiminnan opinnollistamisella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka sisältää työpajan oppimisympäristön tunnistamisen, valmentautujalle kertyvän osaamisen tunnistamisen ja osaamisen osoittamisen näytöin.

Osaamisen tunnistamisella tarkoitetaan olemassa olevan tai valmentautumisen aikana kertyvän osaamisen näkyväksi tekemistä ja dokumentointia. Jos osaaminen kirjataan osaamistodistukseen, kertynyttä osaamista verrataan ammatillisten tutkintojen perusteisiin. Osaamistodistuksella ei ole virallisen tutkintotodistuksen asemaa. Työpajan oppimisympäristön tunnistamisella tarkoitetaan työpajan työtehtävien vertaamista ammatillisten tutkintojen perusteisiin ja niiden pohjalta laadittavaa oppimisympäristön tunnistamisraporttia.

Oppimisympäristön tunnistamisraportti kannattaa laatia yhteistyössä alan opettajan tai muun vastaavan kokemuksen omaavan tahon kanssa. Oppimisympäristön tunnistaminen on edellytys osaamistodistuksen kirjoittamiselle. Kun työpajalla osoitetaan osaamista näytöillä, vastaa oppimisympäristön tunnistamisesta opettaja.³

Yli puolet työpajoista on tunnistanut oppimisympäristön (58 %) (Kuva 26).

Kuva 26: Oppimisympäristöjen tunnistaminen työpajoilla vuonna 2019

n = 229

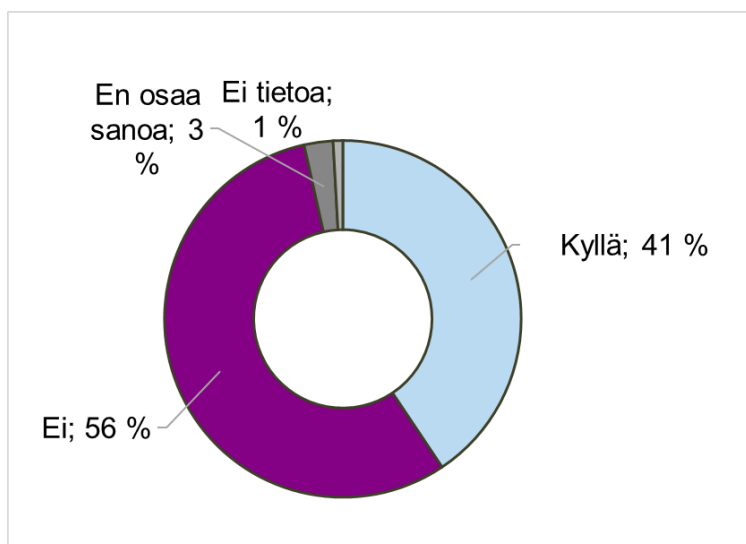
Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Osaamisen tunnustamisessa koulutuksen järjestäjä arvioi aiemmin hankitun osaamisen suhteessa tutkintovaatimuksiin. Osaamisen tunnustamisen voi tehdä ainoastaan koulutuksen järjestäjä lainsäädännön määräämällä tavalla. Mikäli

³ Maskonen, Sinikka & Pahlman, Peter & Wienkoop, Veijo (2019): Osaaminen näkyväksi. Käsikirja työpajatoiminnan opinnollistajille. Helsinki: Valtakunnallinen työpajayhdistys ry.

koulutuksen järjestäjä tunnustaa aiemmin hankitun osaamisen, henkilö saa osaamistaan vastaavan tutkintotodistuksen tai -suorituksen. Osaamista voidaan tunnustaa myös tutkinnon osittain tai niitä pienempinä kokonaisuuksina. ⁴ 40 prosenttia työpajoista antaa valmentautujille osaamistodistukset (Kuva 27). Työpajat käyttävät eniten omia tai oppilaitosten osaamistodistusmalleja, mutta käytössä on myös Inton taulukkopohjainen sekä muiden kehittämiä malleja (Kuva 28).

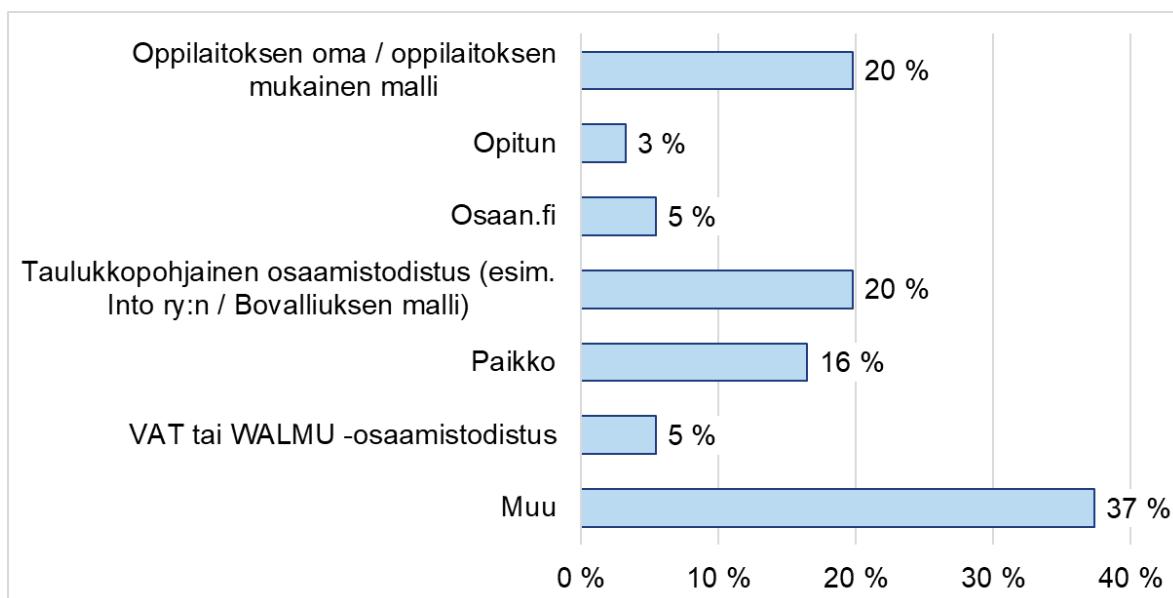
Kuva 27: Annettaanko valmentautujille osaamistodistus vuonna 2019?

n=229

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Kuva 28: Osaamistodistuksen malli vuonna 2019*

* Vastaja on voinut valita useamman vastausvaihtoehdon. n=91

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

⁴ Maskonen, Sinikka & Pahlman, Peter & Wienkoop, Veijo (2019): Osaaminen näkyväksi. Käsikirja työpajatoiminnan opinnollistajille. Helsinki: Valtakunnallinen työpajayhdistys ry.

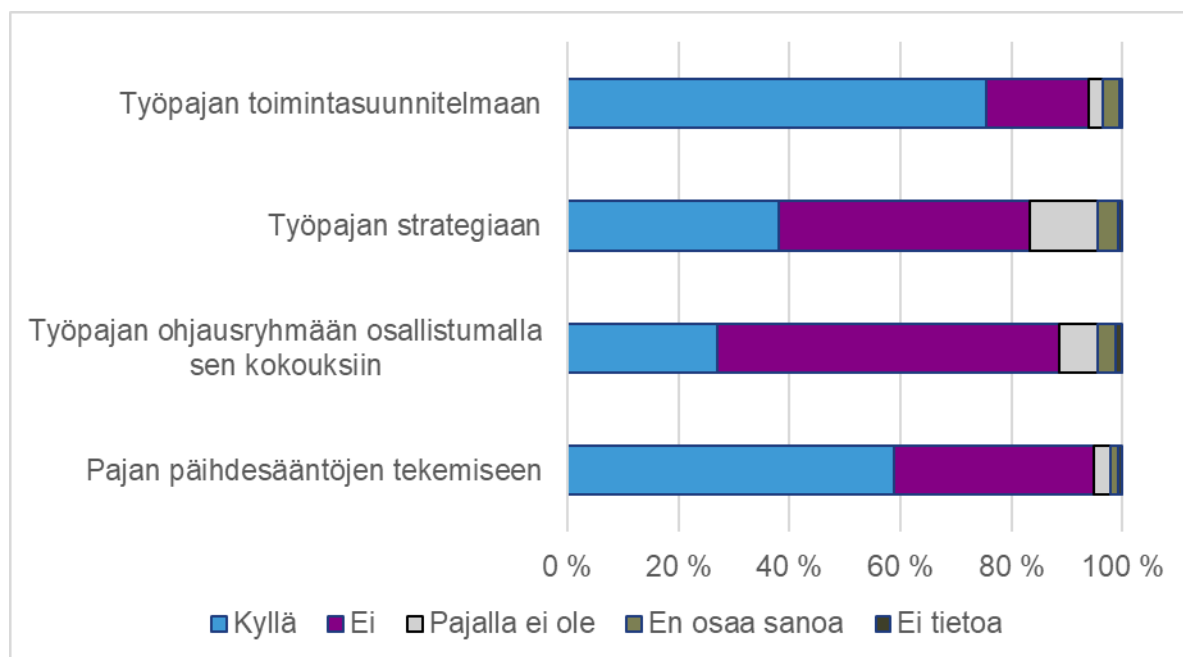
4.10 Valmentautujien vaikuttamismahdollisuudet valmennukseen

Valmentautajat osallistuvat itse työpajajakson tavoitteiden asettamiseen ja valmennussuunnitelman laatimiseen. Valmennusjakson aikana tavoitteiden saavuttamista ja pajatoimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan säännöllisesti. Työpaja raportoi toteutuneet pajatoimenpiteet ja tulokset valmentautujalle ja palvelun tilaajalle.

Kyselyyn osallistuneiden vastaajien mukaan lähes kaikki valmentautajat voivat vaikuttaa työpajan jokapäiväiseen toimintaan joko säännöllisesti tai satunnaisesti. Valmentautajat voivat vaikuttaa toimintasuunnitelmaan, työpajan strategiaan tai osallistua työpajan ohjausryhmään (Kuva 29). Usein työpajat pyrkivät tukemaan nuorten oma-aloitteellisuutta ja kannustavat osallistumaan pajan toiminnan suunnitteluun. Kommentteista nousee esille, että työpajalla tuetaan erityisesti nuoren itsetunto- ja elämönhallintataitoja. Nuorten työpajatoiminta on nuorisotyötä. Nuoret otetaan mukaan suunnittelemaan työpajan toimintaa ja vaikuttamaan arkisiin asioihin. Nuori saa kokemuksia ryhmään kuulumisesta sekä siitä, että voi tulla hyväksytyksi sellaisena kuin on.

Työpajat edistävät monipuolisesti nuorten kykyä toimia yhteiskunnassa (Kuva 31). Monella työpajalle tulevalla nuorella saattaa olla epäluuloinen ja kriittinen suhtautuminen yhteiskuntaan. Yhdessä keskustellen ja asioihin tutustumalla nuorten kiinnostus yhteisiin asioihin usein kuitenkin herää.

Kuva 29: NUORET valmentautajat voivat vaikuttaa ...

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Kuva 30: Miten nuorten työpajatoimintanne edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia?*

<p>Työpajalla nuoren itsetunto, elämänhallintataidot ja yhteisöllisyys kasvavat ja vahvistavat hänen osallisuuttaan yhteiskunnassa.</p>
<p>Nuorten oma-aloitteisuutta ja aktiivisuutta vahvistetaan sekä yksilökohtaisesti että ryhmämuotoisesti. Pajan viikko-ohjelmaan kuuluu voimavararyhmä, jonka toimintaan osallistutaan innokkaasti.</p>
<p>Otamme nuoria mukaan koko kaupunkia koskeviin seminaareihin ja työkokouksiin tuomaan esiin nuorten näkökulmaa.</p>
<p>Osallisuus ryhmässä mahdollistaa sosiaalisten taitojen vahvistamista ja vertaistuen merkityksellisyyttä. Avoin ja rento ilmapiiri aktivoi nuoria vaikuttamaan toiminnan suunnitteluun ja ideointiin omien mielenkiinnonkohteiden mukaan.</p>
<p>Nuoria tuetaan osallistumaan kunnalliseen päätöksentekoon ja luodaan yhteisiä kohtaamisia nuorten ja päättäjien kanssa. Nuoret myös osallistuvat lausuntojen ja kommenttien tuottamiseen niin kunnalle kuin valtiollekin</p>
<p>Nuoret ovat osa työyhteisöä, jolloin he osallistuvat myös pajan päätöksentekoon ja työmaakokoukseen. Nuoret osallistuvat mm. lukujärjestyksen ja ryhmätoiminnan suunnitteluun.</p>
<p>Työpajamme on seinätön, joten nuoret osallistuvat aktiivisesti työpaikkansa toimintaan tasavertaisena jäsenenä.</p>
<p>Otetaan nuoret mukaan pajatoiminnan suunnitteluun ja myös tietynlaisen vastuun sen toteuttamiseen. Esim. matkat suunnitellaan, budjetoidaan ja toteutetaan yhdessä.</p>
<p>Olemme yhdessä luoneet pajan sääntöjä, missä huomioidaan asioita, jotka ovat meille kaikille tärkeitä.</p>
<p>Nuoret osallistuvat säännöllisesti kokouksiin, joissa käsitellään pajojen yhteisiä asioita ja jokainen saa tuoda esille haluamansa asiat. Nuoret pääsevät osallistumaan työntekijöiden rekrytointiprosesseihin.</p>
<p>Nuoret ovat osallistuneet valmentajan rinnalla tämän kyselyn täyttämiseen tässä ja seuraavassa kohdassa.</p>
<p>Nuoret ovat mukana kaupungin vapaa-aikatoimen tapahtumissa ja kokoontumisissa. Nuoret ovat perustaneet nuorisolautakunnan.</p>
<p>Kohderyhmänä ovat sosiaalisesti ahdistuneet, yksinäiset koulupudokkaat, joilla on mielenterveysongelmia. Nämä nuoret ovat yhteiskunnan näkökulmasta marginaalissa. Osallisuutta pyritään lisäämään sillä, että tarjotaan mahdollisuuksia uusiin kokemuksiin ja elämyksiin. Nuori kokee toiminnassa olevansa osa yhteisöä ja yhteiskuntaa. Nuoret harjoittelevat oman mielipiteensä kertomista muille.</p>
<p>Nuorelle tarjotaan ryhmä, johon kuulua. Mahdollisuus kokea kuuluvansa ryhmään ja tulevansa hyväksytyksi sellaisena kuin on.</p>
<p>Itsenäistymiseen tarvitaan tietoa, taitoa ja ajatusta, joita tuetaan työpajalla sekä opetellaan vastuunottoa. Nuoren puolesta ei tehdä päätöksiä, nuoret osallistuvat itse päätöksentekoon ja suunnitteluun. Nuori saa työpajalla palautetta omasta toiminnasta sekä kehittymiseen työkaluja.</p>
<p>Työntekijät laativat strategian, toimintasuunnitelman sekä päihdesäännöt, mutta nuoria kuullaan joka päiväisessä toiminnassa. Nuorilta itseltään on muun muassa tullut toive siitä, että nuorten työpajatoiminta on päihteetöntä.</p>
<p>Nuoret osallistetaan pajan toiminnan suunnitteluun. Pajalaisilla on mahdollisuus suunnitella pajalla omia tuotteita. Pajalla on käytössä osallistava budjetointi, jonka avulla nuoret kokevat tekemänsä työn merkityksellisemmäksi ja oppivat rahan arvon ja yrittäjyystaitoja. Viikoittain ja kuukausittain on ollut pajan kokouksia, joissa pajalaiset ovat olleet mukana suunnittelemassa pajan tulevaa toimintaa.</p>

* Valitut vastaukset.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Kuva 31 Miten nuorten työpajatoimintanne edistää nuorten kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa? *

Nuorilla on usein hyvin kriittinen ja epäluuloinen suhtautuminen yhteiskuntaan ja sen palveluihin ja näitä asenteita pehmennetään keskustelemalla ja yhdessä palveluihin tutustumalla.
Pajalle tullessa monelta nuorelta puuttuu tukiverkkoja ja palveluita. Tuki- ja palveluverkkojen tarve kartoitetaan ensimmäisenä. Asioista puhutaan niiden oikeilla nimillä ja nuorta tuetaan moniammatillisen yhteistyöverkoston hyödyntämisessä.
Nuorten taitoja tuodaan esille, vahvistetaan, ja heille annetaan myös vastuuta.
Työpajatoimintamme kulmakivi on nuoren itsetunnon ja itseluottamuksen kasvu.
Nuorten kanssa harjoitellaan pajan arjessa sellaisia arkipäivän taitoja, joita yhteiskunnassa toimiessa tarvitaan, mm. ruoanlaitto, siivoaminen, sosiaaliset taidot, asiakaspalvelu ja ryhmätyöskentely.
Nuorten työpajatoiminnan ryhmävalmennuksissa käsitellään kansalaisyhteiskuntaa sekä kannustetaan toimimaan aktiivisena jäsenenä yhteiskunnassa. Konkreettisia menetelmiä, jotka tukevat nuorten kykyä toimia yhteiskunnassa: nuorten tiimit, kurssit, kokouskäytännöt, toiminnan suunnittelu yhteisesti, nuorten ideoihin vastaaminen, vertaisneuvokoulutus ja tutustuminen oman kunnan toimintaan.
Liikomme yhdessä sellaisissa paikoissa, jotka voivat olla nuorille vaikeita yksin esim. väkijoukot ja tapahtumat.
Työpajaympäristö on turvallinen alusta harjoitella yhteiskunnan pelisääntöjä, mutta myös kompastella ja kokeilla.
Tuetaan nuorta huolehtimaan omasta ja yhteisestä ympäristöstä ja jaetaan kiertotaloustietoutta ja harjoitellaan kiertotalousosaamista työpajalla.
Tarvittaessa nuorta ohjataan Kelan tai TE-palveluiden käytössä. Myös koulututustumisia ja yritysvierailuja tehdään.
Itsetunnon vahvistuminen ja sosiaalinen vahvistuminen ovat niitä kantavia pilareita, joille nuori turvaa sosiaalisissa kontakteissa ja yhteiskunnassa toimimisessa.
Pelkäämistään jo se, että osan saa päivittäin tulemaan paikalle vaikuttaa heidän kykynsä toimia yhteiskunnassa.
Jaetaan tietoisuutta, edistetään kuntoutumista osallistua ja toimia yhteiskunnan jäsenenä. Nuori pääsee lähtemään kotoa ja on mukana toiminnassa, mikä tukee nuoren omaa toimijuutta ja aktiivisuutta, auttaa kohtaamaan ihmiset ihmisinä sekä parantamaan sosiaalisia taitoja.
Opinnollistamisen avulla on saatu motivoitua nuoria opiskelemaan ja esimerkiksi koulukammos poistettua.
Nuorten vertaistuella toisilleen on ollut iso merkitys työpajatoiminnassa.
Pajalaiset osallistuvat erilaisiin aktiviteetteihin, kuten messut, markkinat ja koulutukset. Pajalaiset ovat päävastuussa RekryMessujen järjestämisestä ja niiden mukana olossa yhdessä ohjaajan kanssa.
Tehdään selväksi, että apua voi aina kysyä, joka helpottaa asioiden hoitoa.
Ympäristötietoisuus ja luontosuhteen vahvistuminen lisäävät edellytyksiä olla mukana yhteisöjen ja yhteiskunnan toiminnassa. Yhteistyöorganisaatioiden kanssa toimiminen rikastuttaa ja tuo verkostoja vapaaehtoistoiminnalle esim. luonnonsuojeluyhdistys, metsähallitus.
Keskustelemme usein yhteiskunnallisista asioista nuorten näkökulmasta ajatellen sekä pohdimme esille nousseita mielipiteitä erilaisten arvojen, moraalien ja etiikan kautta. Käymme konkreettisia sekä ns. -sana on vapaa- keskusteluja ja yleistä mielipiteiden vaihtoa tämän päivän aiheisiin liittyen. Nuori saa kertoa vapaasti oman näkemyksensä turvallisessa ympäristössä.

* Valitut vastaukset.

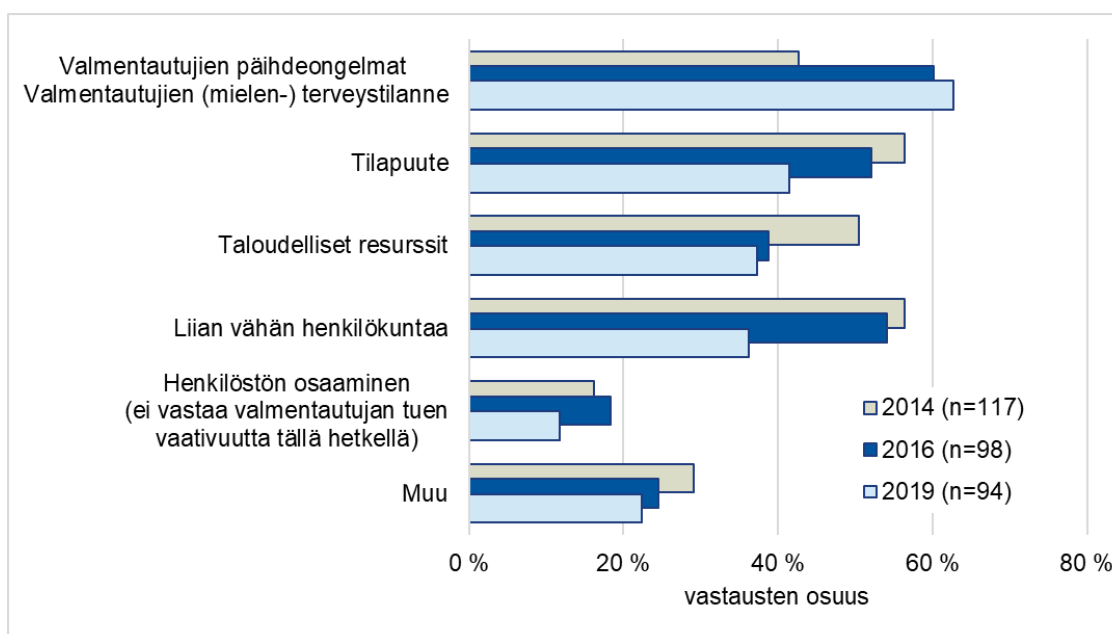
Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

4.11 Kaikki halukkaat eivät pääse työpajalle

Noin 40 prosenttia työpajoista ei voinut ottaa vastaan kaikkia valmentautujia, jotka halusivat tulla toimintaan mukaan. Yleisimmät syyt palvelupuutteeseen olivat valmentautujien päihdeongelmat tai terveystilanne (59 työpajaa), tilanpuute (39 työpajaa) sekä taloudelliset resurssit (35 työpajaa) että henkilökunnan liian vähäinen määrä (34 työpajaa). Vain harvoin työpajan henkilöstön osaamisen puutteet estävät valmentautujien osallistumisen työpajatoimintaan (Kuva 32).

Kuva 32: Esteet pajalle pääsyyn

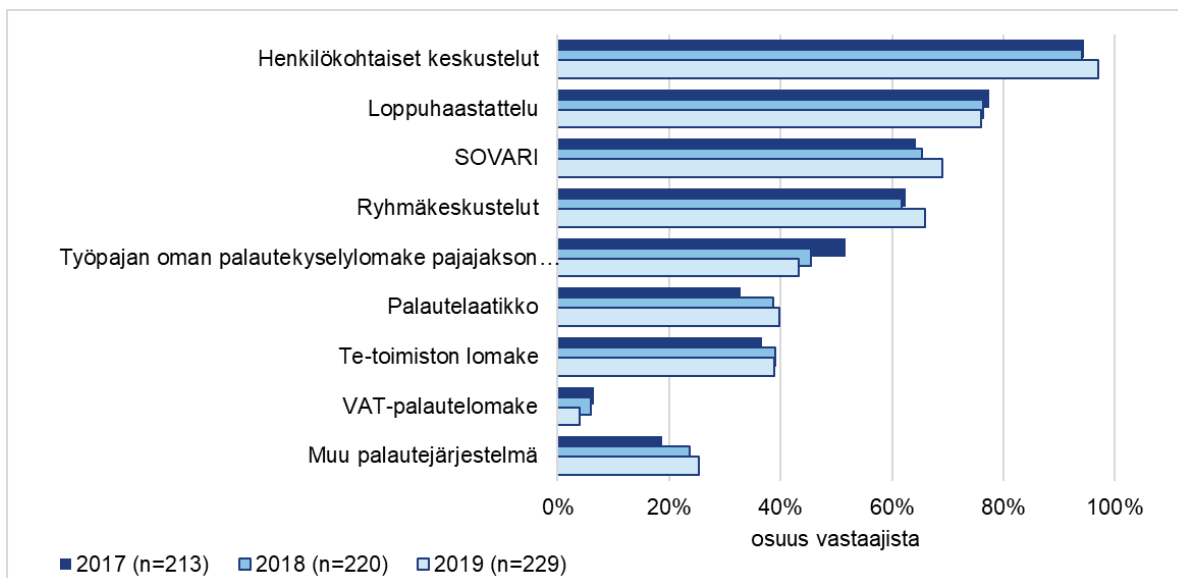

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

4.12 Työpajojen asiakaspalautejärjestelmät

Työpajoilla on käytössä erilaisia palautejärjestelmiä. Melkein kaikilla työpajoilla valmentautajat saattoivat antaa palautetta henkilökohtaisten keskustelujen aikana. Lisäksi loppuhaastattelujen pitäminen oli varsin yleistä. Sosiaalisen vahvistumisen mittari (Sovari) on käytössä 69 prosentilla työpajoista. Sovarin tarkoituksena on mitata ja tuoda esille annetun palvelun laatua ja sosiaalisesti vahvistavaa vaikutusta. Mittari käsittää sosiaalisen vahvistumisen viisi osa- aluetta, joita ovat itsetuntemus ja -luottamus, sosiaaliset taidot, arjen hallinta, opiskelu- ja työelämävalmiudet sekä elämänhallinta ja tavoitteellisuus. Sovari- mittari on kehitetty Intossa:ssä OKM:n rahoituksella.

Kuva 33: Työpajojen asiakaspalautejärjestelmiä

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

4.13 Työpajatoiminnan asiakastieto- / tilastointijärjestelmät

Työpajatoiminnan tuottajalla on oltava asiakashallintajärjestelmä. Asiakashallinta- tai tilastointijärjestelmä onkin 97 % työpajoista. Useimmilla (74,2 %) on käytössään PAR-järjestelmä. PAR-järjestelmä on työkalu työpajatoiminnan tilastointiin, asiakasseurantaan ja raportointiin. PAR-järjestelmä on kehitetty opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamana hankkeena ja järjestelmä on käyttäjälle maksuton. Nykyisin aluehallintovirastojen ylläpitämän PAR-järjestelmän avulla organisaatiot lähettävät osan vastauksista vuosittaiseen valtakunnalliseen työpajatoiminnan tiedonkeruuseen automaattisesti, mikä helpottaa vastaamista ja vähentää siihen käytettävää aikaa. Kasvava määrä työpajoista on liittänyt oman paikallisen ohjelmansa PAR-järjestelmään ja ovat näin mukana tiedonsiirtoprosessissa.

Taulukko 10: Onko työpajallanne käytössä jokin asiakashallinta- /tilastointijärjestelmä?

Asiakashallinta- / tilastointijärjestelmä	2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	Määrä	Osuus (%)	Määrä	Osuus (%)	Määrä	Osuus (%)	Määrä	Osuus (%)	Määrä	Osuus (%)	Määrä	Osuus (%)
Kyllä, PARty	118	60,2 %	146	73,0 %	155	74,5 %	165	77,5 %	159	72,3 %	170	74,2 %
Kyllä, oma paikallinen ohjelma, mikä on linkitetty PARtyyn	3	1,5 %	5	2,5 %	16	7,7 %	15	7,0 %	32	14,5 %	36	15,7 %
Kyllä, joku muu	48	24,5 %	33	16,5 %	19	9,1 %	26	12,2 %	22	10,0 %	15	6,6 %
Ei, mutta suunnitteilla	16	8,2 %	8	4,0 %	7	3,4 %	6	2,8 %	2	0,9 %	3	1,3 %
Ei käytössä	10	5,1 %	6	3,0 %	6	2,9 %	1	0,5 %	1	0,5 %	3	1,3 %
En osaa sanoa	1	0,5 %	2	1,0 %	1	0,5 %	-	0,0 %	1	0,5 %	1	0,4 %
Ei tietoa	-	0,0 %	-	0,0 %	4	1,9 %	-	0,0 %	3	1,4 %	1	0,4 %
Yhteensä	196	100 %	200	100 %	208	100 %	213	100 %	220	100 %	229	100 %

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

4.14 Työpajatoiminnan rahoitus

Työpajatoiminnan rahoitus on monikanavaista. Se muodostuu kuntien rahoituksesta, valtionavustuksista, muista julkisista rahoituksista ja avustuksista (STEA, ESR) sekä työpajatoiminnan tuote- ja valmennuspalvelujen myyntituloista. Työpajatoiminnan rahoitukseen käytettiin vuonna 2019 yhteensä 111 milj. euroa. Valtion rahoitus on kasvanut viimeisinä vuosina.

Taulukko 11: Työpajatoiminnan rahoitus vuosina 2018–2019:

Rahoitusmuoto	2018		2019	
	Euroa	%	Euroa	%
Kunnan rahoitus	55 076 484	52,0 %	60 450 493	54,3 %
Kunnan budjettipohjainen rahoitus	40 216 110	38,0 %	43 170 581	38,8 %
Kunnan ostamat valmennuspalvelut - kuntouttava työtoiminta	7 202 130	6,8 %	8 688 968	7,8 %
Kunnan ostamat muut valmennuspalvelut	7 658 244	7,2 %	8 590 944	7,7 %
Muu hallinnoijan rahoitus 1)	213 907	0,2 %	796 983	0,7 %
AVI (OKM) valtakunnallinen nuorten työpajatoiminta-avustus	13 929 384	13,2 %	13 999 918	12,6 %
AVI (OKM) valtakunnallinen avustus etsivää nuorisotyöhön	901 097	0,9 %	247 500	0,2 %
AVI muu rahoitus	106 995	0,1 %	174 425	0,2 %
ELY rahoitus 3)	1 824 853	1,7 %	1 305 489	1,2 %
Palkkatuki (työntekijöille, nuorille, aikuisille)	7 546 599	7,1 %	8 813 497	7,9 %
STEA rahoitus	1 927 216	1,8 %	2 033 135	1,8 %
ESR rahoitus	2 794 326	2,6 %	2 026 576	1,8 %
Muu julkinen rahoitus	2 082 844	2,0 %	1 866 646	1,7 %
Valmennuspalvelujen myynti (esm. oppilaitos, KELA, TE-hallinto)	3 441 210	3,3 %	3 499 346	3,1 %
Työpajatuotannon myynti, omat tuotteet	7 948 014	7,5 %	6 896 029	6,2 %
Työpajan palvelutuotanto (esim. kotiapu tms.)	5 497 065	5,2 %	6 399 608	5,8 %
Yksityinen rahoitus	249 699	0,2 %	275 763	0,2 %
Muut tulot	2 317 450	2,2 %	2 490 932	2,2 %
Yhteensä	105 857 143	100 %	111 276 340	100 %

1) jos säätiö, yhdistys tai osakeyhdistys yms.

Lähde: OKM/AVI, Valtakunnallinen työpajatoiminnan tiedonkeruu

Liite: Nuorisolaki 1285/2016; 4. luku: Nuorten työpajatoiminta

13 § Nuorten työpajatoiminta

Nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on valmennuksen avulla parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun ja päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun. Työpajatoiminnan tarkoituksena on parantaa nuoren elämönhallintataitoja sekä edistää hänen kasvuaan, itsenäistymistään ja osallisuutta yhteiskuntaan. Nuori valmentautuu tekemällä työtä tai työtoimintaa omien edellytystensä mukaan. Työpajalla tehdään nuorelle henkilökohtainen valmennussuunnitelma yhdessä nuoren kanssa. Nuorten työpajatoiminnan järjestäjinä voivat toimia kunta tai useat kunnat yhdessä tai nuorten palveluja tuottava yhteisö. Nuorten työpajalla tulee olla nuorten yksilö- ja työvalmennusosaamista. Nuorten työpajan on seurattava toimintansa tuloksia.

Nuori tulee työpajalle pääsääntöisesti viranomaisen tai julkista tehtävää hoitavan ohjaamana. Nuori voi myös oma-aloitteisesti hakeutua työpajalle. Työpajalle ohjatun nuoren valmennuksesta tehdään kirjallinen sopimus. Nuorten työpajatoiminnassa voidaan käsitellä sopimuksessa tai työpajalle 1 momentissa säädetyssä tehtävässä saatuja tietoja valmennukseen tulevan ja valmennuksessa olevan nuoren yksilöimiseksi ja työpajatoiminnan tehtävien hoitamiseksi. Nuorten työpajatoiminnan järjestäjän tulee määritellä ne tehtävät, joihin sisältyy arkaluonteisten tietojen käsittelyä.

14 § Nuoren tietojen käsittely nuorten työpajatoiminnassa

Nuorten työpajatoiminnan rekisterinpitäjä on työpajatoiminnan järjestäjä, joka vastaa henkilötietojen käsittelystä. Käsiteltäessä yksittäistä nuorta koskevaa asiaa nuorten työpajatoiminnassa kirjataan henkilörekisteriin 13 §:ssä tarkoitettu nuorta koskeva sopimus, nuoren valmennussuunnitelma, valmennuksen seurannasta saatavat tiedot ja niihin liittyvät jatkotoimenpiteet ja se, mitä tietoja nuoresta on annettu ja kenelle niitä on annettu. Rekisteriin kirjataan myös, ketkä vastaavat nuoren valmennuksesta.

Nuoresta kerätään tietoja hänen valmennuksensa suunnittelemiseksi, hänen valmiuksiensa ja taitojensa kehittymisen osoittamiseksi ja hänen saamansa valmennuksen tulosten ja nuoren muun palvelutarpeen osoittamiseksi. Tietoja saadaan nuorelta itseltään, havainnoimalla nuoren valmennuksessa edistymistä ja nuoren työpajalle ohjanneelta viranomaiselta tai julkista tehtävää hoitavalta.

Nuorten työpajatoiminnan tehtävien hoitamisessa saatuja nuorta koskevia tietoja saadaan luovuttaa edelleen toiselle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle vain nuoren ja, jos nuori on alaikäinen, myös hänen huoltajansa suostumuksella. Alaikäinen nuori voi kuitenkin kehitystään vastaavasti päättää itseään koskevien tietojen luovuttamisesta. Tiedot on hävitettävä heti, kun ne eivät ole välttämättömiä työpajan tehtävän hoitamiseksi, kuitenkin viimeistään neljän vuoden kuluttua tietojen merkitsemisestä rekisteriin.

Nuorten työpajatoiminnan järjestäjä ja sen palveluksessa oleva eivät saa ilman nuoren ja, jos nuori on alaikäinen, myöskään hänen huoltajansa suostumusta ilmaista sivullisille, mitä he tämän lain mukaisia tehtäviä hoitaessaan saavat tietää nuoren henkilökohtaisista oloista, terveydentilasta, nuoren saamista etuuksista tai tukitoimista ja hänen taloudellisesta asemastaan. Alaikäinen nuori voi kuitenkin kehitystään vastaavasti päättää häntä koskevien tietojen luovuttamisesta.

15 § Huumausainetestaus nuorten työpajatoiminnassa

Nuorten työpajatoiminnan järjestäjä saa pyytää nuorta esittämään huumausainetestistä koskevan todistuksen, jos on perusteltua aihetta epäillä, että nuori on huumausaineiden vaikutuksen alaisena työpajalla valmennuksessa tai että nuori on riippuvainen huumeista. Edellytyksenä on lisäksi, että testaaminen on välttämätöntä nuoren toimintakyvyn selvittämiseksi ja että nuori toimii sellaisissa tehtävissä, jotka edellyttävät erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, itsenäistä harkintakykyä tai hyvää reagointikykyä ja joissa huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena toimiminen:

- 1) vakavasti vaarantaa nuoren itsensä tai toisen henkeä tai terveyttä;
- 2) vakavasti vaarantaa liikenteen turvallisuutta; tai
- 3) merkittävästi lisää nuorten työpajalla tai muussa valmennusympäristössä huumausainelain (373/2008) 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen aineiden laittoman kaupan ja leviämisen riskiä.

Huumausainetestistä koskevalla todistuksella tarkoitetaan kunnan tai muun laillistetun terveydenhuollon am-mattihenkilön antamaa todistusta, josta ilmenee, että nuorelle on tehty testi huumausainelain 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen huumausaineiden käytön selvittämiseksi, sekä testin perusteella laadittu selvitys siitä, onko nuori käyttänyt huumausaineita muihin kuin lääkinnällisiin tarkoituksiin siten, että hänen toimintakykynsä on heikentynyt. Todistus on esitettävä nuorten työpajatoiminnan järjestäjän määräämässä kohtuullisessa ajassa. Huumausainetestistä koskevan todistuksen pyytamisestä on ilmoitettava alaikäisen nuoren huoltajalle.

Huumausainetestauksesta saatavaa tietoa voidaan käyttää ainoastaan nuoren valmennussuunnitelman ja 13 §:ssä tarkoitettujen sopimusten tarkistamiseksi. Huumausainetestistä koskevaa tietoa saavat käsitellä vain ne, jotka vastaavat nuoren valmennuksesta nuorten työpajatoiminnassa tai jotka tekevät päätöksen sopimuksen muuttamisesta. Testistä koskeva todistus tulee säilyttää erillään muista henkilötiedoista. Jos nuorten työpajatoiminnan järjestäjä ei saa pyytämäänsä huumausainetestistä koskevaa todistusta ja nuorelle on suunniteltu 1 momentin mukaisia tehtäviä, nuoren valmennussuunnitelmaa ja 13 §:ssä tarkoitettua sopimusta voidaan tarkistaa.

Nuorten työpajatoiminnan järjestäjä vastaa tässä pykälässä tarkoitettua huumausainetestistä koskevasta todistuksesta aiheutuvista kustannuksista.

Nuorelle tehtävään huumausainetestiin sovelletaan muutoin, mitä työterveyshuoltolain (1383/2001) 19 §:ssä säädetään työntekijän testauksesta.

Länsi-ja Sisä-Suomenaluehallintovirasto

Vaasa

2020